რუსეთის სოციალდემოკრატიული მუშათა პარტია | პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

პარასკევი, 20 ოქტომბერი 1917 წ.

ერთობა

ფასი 15 კაპ.

გაზეთის ფასი: ერთი თვით 3 მან. 35 კაპ., ცალკე ნომერი ყველგან 15 კ. საზღვარ-გარეთ ორჯერ მეტი. განცხადების ფასი: პირველ გვერდზე ისე მეოთხეზე პეტიტის სტრიქონი—50 კაპ., მეოთხე გვერდზე—25 კაპ. სამგლოვიარო განცხადება ნეკროლოგის ზომის 8 მ. საჩქარო განცხადება უნდა მოიტანონ არა უგვიანეს დილის 11 საათისა. ხელმოუწერელი წერილები არ იბეჭდება. დაუბეჭდავ საგაზეთო მასალას რედაქცია არ ინახავს ავტორებს უკან ვერ დაუბრუნებს და ამის შესახებ არც მიწერ-მოწერას კისრულობს.

ხელის მოწერისა და წერილები სით უნდა გამოიგზავნოს: Тифлисъ, Головинскій пр. 12. Редакція „Эртоба". რედაქციაში პირადად მოლაპარაკება შეიძლება 10—12 საათამდე. რედაქციისა და კანტორის ადრესი: თფილისი, გოლოვინის პროსპექტი № 12. Тифлисъ Головинскій проспектъ № 12).

ტელეფონი 16—62.

№ 175 ორგანო ამიერ-კავკასიის სოციალდემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციისა. № 175

ღრმად დამწუხრებული მშობლები: მამა ტრიფონ, დედა მართა, ძმები ბაბინე, ზინა და მარია, ბიძა სოფრომ და ბებია ... გამოუთქმელი მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობ მეგობართ უდროოდ გარდაცვალებას ბაქოს ფოსტა-ტელეგრაფში მოსამსახურე ჩინოვნიკი

ნესტორ ტრიფონის ძე ჯიბლაძის

რომლის დაკრძალვა მოხდა 14 ოქტომბერს ქალ. ბაქოში.

ბაქოს ფოსტა-ტელეგრაფის მოსამსახურენი ღრმა მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ მეგობართ უდროოდ გარდაცვალებას ძვირფასი და დაუვიწყარი ამხანაგის ჩინოვნიკ

ნესტორ ტრიფონის ძე ჯიბლაძის

რომლის დაკრძალვა მოხდა 14 ოქტომბერს დილით შაბათს ქალ. ბაქოში.

ღრმად დამწუხრებულნი პირისფერნი: მეუღლე იაკობ ბიჭიას ძე, შვილი დარეჯან, მულები: ... მშვენიერაძეები აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობ მეგობართ, რომ 40 დღის წირვა და პანაშვიდი უდროოდ დაკარგულის

სონა იოსებ ალავიძის ასული მშვენიერაძის

სულის მოსახსენებლად დანიშნულია შაბათს, 21 ოქტომბერს ხიდურის ეკლესიაზე დილის 12 საათზე. (1—1)

ღრმად დამწუხრებულნი პირისფერნი ძმა ნესტორი, რძალი ბელა, ძმისწულები: ელენე, შურა, ცეცილია და ბაბაშვილი ... ალავიძეები აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობ მეგობართ, რომ ორმოცი დღის წირვა და პანაშვიდი უდროოდ დაკარგულის

სონა იოსებ ალავიძის ასულის მშვენიერაძისა

დანიშნულია შაბათს, 21 ოქტომბერს, ქაშუეთის ეკლესიაში. დილით 12 საათზე.

პური

სავალდებულო დადგენილება გუბერნიის სასურსათო კომიტეტისაგან.

რათა გაადვილებული იქნას პურის გასაცემი ადგილები, რომ შეიძლება ხაზებში მდგომთ თვის რიგიანის ... გუბერნიის სასურსათო კომიტეტმა გადაწყვიტა დაადგინოს ყველა მეფუნთუშეს, სადაც არის მოწყობილი სასწორი და სხვა საჭირო მოწყობილობანი, ქალაქის სასურსათო კომიტეტის პირველ მოთხოვნისთანავე შეუდგენ პურის გაცემას რაციონით განსაზღვრულ ჯილდოს.

დუქნები, რომელშიდაც პური იყიდება, გაიღება დილის 6 საათზე.

3—2 ქალაქის სასურსათო კომიტეტი.

პუშკინის აფთიაქი

თფილისი, პუშკინის ქ. № 19, ტელეფონი 6—32,

ძველი სემინარიის პირდაპირ.

ყველა კერძო აფთიაქებზე და ლაზარეთებზე მედიკამენტებს და ხირურგიულ ინსტრუმენტებს ნარდ ფასებში. მიღებულია ... პრეპარატები, როგორც ELECKAGOL, HECTIN 914, EHLICH 606 და სხვ. 6—5

სავაჭრო სახლი „ექსპორტ-იმპორტი"
ა. სელიმიანცი და ამხანაგობა

იღებს ყველანაირ საქონლის შეკვეთას და კისრულობს საჩქაროდ მიაწოდოს შეკვეთილი საქონელი როგორც რუსეთის რესპუბლიკის ქალაქებში ისე საზღვარ გარეთ.

მისამართი: Владивостокъ, Алеутская 13, торговый домъ „Экспортъ-Импортъ" А. Семмяицъ и К-°. 3—1

ლანჩხუთის სრულ-უფლებიანი
საქალო გიმნაზიაში

ვინაიდან მსურველები საკმაოდ აღმოჩნდა, გაიხსნება მეექვსე კლასი.

თხოვნების მიღება შეიძლება დირექტორის სახელზე 25 ოქტომბრამდე. 3—3

ჩოხატაურის წიგნის მაღაზიაში

იყიდება რვეულები, სახელმძღვანელოები და საკანცელარიო ნივთები.

მომხმარებელ საზოგადოება
„მოსავალი"

საჭიროა, პურის მცხობლები, ცომის მომზელები, ფქვილის გამცრელები, პურის გამყიდველები.

სასურველია რეკომენდაცია სახ. დაწესებულების, კოოპერატივების, პარტიის.

კანტორა მოთავსებულია მიხაილოვის და კრილოვის ქუჩის კუთხეში. ღიაა დილის 9—3 საათამდე და საღამოს 6—8 საათამდე.

6—6 გამგეობა.

მომხმარებელ საზოგადოება „ალორძინების" გამგეობა.

აუწყებს საზოგადოების წევრთ, რომ თანახმად ამა წლის 3 სექტემბრის საზოგადო კრების დადგენილებისა საზოგადოების წევრთათვის 1916 წლის მოგებიდან გადადებულია: პაიზე 6 პროც. წაღებულ საქონელზე 3 პროც. წევრთა კუთვნილი თანხა მიემატება მათ პაიებს. საზოგადოების წევრებმა, რომელთაც სურთ ისარგებლონ პროცენტით წაღებულ საქონელზე (3 კაპ. ყოველ ნაყიდ მანეთზე) უნდა წარმოადგინონ ჩეკები და საბანკო წიგნები

არა უგვიანეს ამა წლის 1 დეკემბრისა.

წაღებულ საქონლის ჩეკები 1916 წლისა, რომლებიც 1-ლ დეკემბერს 1917 წ. წარმოდგენილი არ იქნება კარგავს თავის მნიშვნელობას. წაღებულ საქონელზე დაწესებული პროცენტი (3 პროც.) რომელიც არ იქნება მიწერილი წევრთა პაიებზე, იმის გამო, რომ ჩეკები 1-ლ დეკემბრამდე 1917 წ. არ იქნა წარმოდგენილი, ამ ვადის შემდეგ გადადებულ იქნება საზოგადოებისათვის საკუთარი სახლის ასაშენებელ კაპიტალში. (1—1)

პარტიათა შორის შეთანხმება და ჩვენი ტაქტიკა

საქართველოს ინტერნაციონალური მიმართულების დაარსებამ ჩვენს საზოგადოებაში დიდი მითქმა-მოთქმა გამოიწვია. არა ნაკლები ყურადღებით ეკიდებიან საერთო ეროვნულ საქმეს, რომელიც კონფერენციას აირჩია.

სოციალ-დემოკრატია რევოლუციის პირველ დღიდანვე ეროვნულ საკითხში შეთანხმების გზას დაადგა. შეთანხმება პარტიათა და ერთა შორის—ეს საფუძველი საკითხის დემოკრატიის ინტერესების დაცვით გადაჭრისა. აქ არავითარ ძალდატანებას ადგილი არ უნდა ჰქონდეს. ყველა ერი რომელსაც ერის სამართლიან მოთხოვნილებებს—ეს იქნებოდა ეროვნული შუღლის განახლება და რევოლუციის დაუძლურება. ეს არის გზა განმტკიცებული კლასების, რასაც ... ნაციონალისტური პარტიები და მათი ამგვარი დაჟინება. ცხოვრებამ სავსებით დაადასტურა ჩვენი ტაქტიკა. ყველგან, სადაც კი ეს გზა აირჩიეს შეთანხმების, ეროვნული საკითხი მეტად გამწვავდა, რის გამო რევოლუციას ახალი საფრთხე გაუჩნდა.

შეთანხმება განსაკუთრებით საჭიროა ამიერ-კავკასიაში, სადაც მრავალი ერი ცხოვრობს, ხოლო მათ შორის ურთიერთი დამოკიდებულება ნაციონალისტური წყალობით მეტად მწვავეა. ამიტომაც თუ ჩვენ განვიზრახეთ შეთანხმება ეროვნულ საკითხში საქართველოში მოქმედ პოლიტიკურ პარტიებთან, ერთი მხრივ და სხვადასხვა ერებთან, მეორე მხრივ. ასეთ პირობებში მოეწყო საინფორმაციო ბიურო საქართველოში მოქმედი პოლიტიკური პარტიებისა. მაგრამ ეს ნაციონალისტებმა თავისი მიზნისათვის გამოიყენეს. ისინი ცდილობენ საქართველოში ნაციონალისტური ტენდენციის განმტკიცებას და ქართული რადის შექმნას. საინფორმაციო ბიურო რადის ჩანასახად გამოაცხადეს. სწორედ ამ გარემოებამ გამოიწვია ჩვენს ამხანაგთა შორის სამართლიანი გულისწყრომა.

რევოლუციამ სავსებით გაამართლა ჩვენი პოლიტიკა ეროვნულ საკითხში. მისი გადაჭრა შეიძლება მხოლოდ დემოკრატიულ გზებზე. რადას და მსგავსი ორგანოების შექმნა კიდევ არეულობას და რევოლუციურ ძალთა განიშვებას იწვევს. ამიტომაც იყო საოლქო კომიტეტმა თავის უკანასკნელ სხდომაზე შეუძლებლად სცნო ეროვნულ საბჭოებში მონაწილეობის მიღება, მაგრამ ამავე დროს საჭიროდ ცნო კერძო შემთხვევებში სხვა პარტიებთან და ერებთან შეთანხმება და საერთო ძალით ზოგიერთი თანამედროვე კითხვათა გადაჭრა, რომელიც ეროვნულ სფეროს ეხება. ეს მოითხოვს პარტიათა შორის საინფორმაციო თათბირის გამართვას და ზოგიერთ საპრაქტიკო კითხვების შეთანხმებით გადაჭრას. იქ, სადაც შეთანხმება შეუძლებელია და კითხვები ხმის უმრავლესობით წყდება, სოციალდემოკრატიის წარმომადგენელთა მონაწილეობა ყოვლად შეუძლებელია.

ჩვენი მიზანია რევოლუციის განმტკიცება. ამიტომაც ჩვენ ყოველი ძალღონით უნდა შევეცადოთ ნაციონალისტური გამოსვლები, რომელსაც ასე ეტრფიან ნაციონალისტური პარტიები და ჯგუფები, შევამციროთ ყველა და მთელი ერი რევოლუციური დემოკრატიის გზას დავაყენოთ. ამას ემსახურება კერძო შემთხვევებში საინფორმაციო თათბირთა გამართვა და სწორედ ამ გზით ივლის ამიერ-კავკასიის სოციალდემოკრატია.

დროებითი მთავრობის საგარეო პოლიტიკა

მეომარ სახელმწიფოების საგარეო პოლიტიკაში ზავის საკითხი მორიგ საკითხად დაისვა. ახლა ყველა ზავზე ლაპარაკობს, ყველა მომავალ ზავის პირობებს არჩევს და თითოეული სახელმწიფოს საგარეო საქმეთა დიპლომატები მას თავისებური თვალსაზრისით აშუქებენ.

რუსეთის რევოლუციონური დემოკრატიის მიერ წამოყენებულმა ფორმულით უანექსიო და უკონტრიბუციო ზავის პირობებმა მთელი ქვეყნის დემოკრატია გამოაღვიძა და მისი ძირითადი მოთხოვნები სახელმძღვანელო პრინციპად გაიხადეს. საფრანგეთის, ინგლისის, გერმანია-ავსტრიის დემოკრატიამ მას აღფრთოვანებით მხარი დაუჭირა და რუსეთის დემოკრატიის მიერ წამოყენებული საზავო პირობები მიიღო.

ახლა საერთაშორისო დემოკრატიის ხმას შეუერთდა განმტკიცებულ კლასების მთავრობანი ძველი იმპერიალისტური მოლოდინის ... მაგ. საფრანგეთში საგარეო საქმეთა მინისტრი რიბო გადადგა და მისი ადგილი ლ. ბარტუმ დაიკავა. უკანასკნელი დეპუტატთა პალატაში რუსეთის დემოკრატიის საერთო ენით ალაპარაკდა. იგი საქვეყნოდ აცხადებს, მე საერთოდ წინააღმდეგი არაფერი მაქვს, უკვე საიდუმლო ხელშეკრულებანი გამოქვეყნდებიან და ჩემი მხრით რუსეთის რევოლუციონერ მთავრობას მხარს ვუჭერო.

თვით გერმანიის იმპერიალისტური მთავრობა ყოფილ კანცლერ ბეტმანის პირით აცხადებს, რომ იგი დასავლეთისაკენ ანექსიაზე ხელს იღებს, ბელგიასა და ელზას ლოთარინგიის საფრანგეთისთვის დაბრუნებას აღიარებს.

ერთი სიტყვით არსებულმა საერთაშორისო ეკონომიურმა მდგომარეობამ, იმპერიალისტური ომის მიერ წარმოშობილმა დაძაბულმა პოლიტიკამ მთელი ქვეყნის დემოკრატია ერთ ენაზე აალაპარაკა, ზავის გარეშე მდგომარეობა აამოძრავა. უკანასკნელმა გარემოებამ კი მეომარ სახელმწიფოების განმტკიცებულ კლასებზე შესაფერისად იმოქმედა და ისინიც იძულებულნი გახდნენ საერთაშორისო დემოკრატიის მოთხოვნებს გამოხმაურებოდნენ და ზავის საკითხი პირველ რიგში დაეყენათ.

ამ შემთხვევაში ყველაზე გაბედულ ნაბიჯებს რუსეთის დროებითი მთავრობა სდგამს და ამ საკითხის კარდინალურად წამოყენებას არ ერიდება.

დღეს ზავის საკითხი რუსეთის რესპუბლიკის დროებით საბჭოში დაისვა და საგარეო საქმეთა მინისტრი ტერეშჩენკოს პირით დროებითმა მთავრობამ პირველად საქვეყნოდ ილაპარაკა საგარეო პოლიტიკის შესახებ, და განმარტა, თუ როგორ უყურებს იგი მომავალ ზავის პირობებს.

უნდა აღვნიშნოთ იმქვეს, რომ მინისტრი ტერეშჩენკო საერთო დიპლომატიის ენით ალაპარაკდა და მის სიტყვას ბურჟუაზიული საგარეო პოლიტიკის სუნი უდის. მართალია მინისტრი ტერეშჩენკო პრინციპიალურად იზიარებს რუსეთის რევოლუციონური დემოკრატიის მიერ წამოყენებულ უანექსიო და უკონტრიბუციო ზავის პირობებს ერთა თვითგამორკვევის პრინციპზე დამყარებულს, მაგრამ როცა იგი კითხვის პრაქტიკულ მხარეებზე ლაპარაკობს, ბურჟუაზიულ სახელმწიფოებრივ ნიადაგს უბრუნდება და ერთა თვითგამორკვევის, ზღვებისა და სრუტეების თავისუფლებას არ იზიარებს. მისი პრაქტიკული საკითხის გაშუქება სხვა მხრივაც არ არის მისაღები, როგორიც არის მაგალითად საკითხი საიდუმლო ხელშეკრულებების გამოქვეყნებისა. იგი არ იზიარებს იმ დირექტივებს, რომელიც მისცეს სკობელევს პარიზის კონფერენციაზე სახელმძღვანელოდ. იგი ამის შესახებ ამბობს: ჩვენ წარმომადგენელს უნდა აერთიანებდეს სამშობლოს ინტერესები და არა ვიწრო პარტიული საქმიანობა. მაგრამ ამაზე დაწვრილებით შემდეგში მოვილაპარაკებთ.

ამ ჟამად მხოლოდ საინტერესოა მისი ერთა თვითგამორკვევის პრინციპი, რომელიც რუსეთის რევოლუციონურმა დემოკრატიამ თავის მიერ წამოყენებულ ზავის პირობებში შეიტანა. მაგრამ ტერეშჩენკო ერთა თვითგამორკვევას რუსეთის მომავალ ეკონომიურ განვითარებისათვის საზარალოდ სთვლის. პოლონეთის, ლიტვის, კურლიანდიის თვითგამორკვევა ტერეშჩენკოს შეხედულებით მომავალში გერმანიისთვის ძრიელ მოგებად გადაიქცევიან და მათ საშუალებას მისცემს მათზე და რუსეთზე შემდეგში ეკონომიურად იბატონოს. იგი შიშობს მედის და მოითხოვს, რომ ზავით დასახელებული ერები რუსეთში როგორც განუყოფელ სახელმწიფოში, შემოვიდოდნენ და მით როგორც მათთვის, ისე ჩვენთვის ეკონომიურად და პოლიტიკურად ხელსაყრელი იქნებათ.

როგორც ვხედავთ, მინისტრი ტერეშჩენკო დემოკრატიის მიერ წამოყენებულ ერთა თვითგამორკვევის პრინციპს უარყოფს და მით ბურჟუაზიულ სულისკვეთებას ვერ შორდება. ერთა თვითგამორკვევას კი საერთაშორისო დემოკრატია მუდამ იცავდა და ამ პრინციპს იგი დღესაც არ უღალატებს.

რაც შეეხება ზღვებისა და სრუტეების თავისუფლებას, მინისტრი ტერეშჩენკო აქაც ბურჟუაზიულ ნიადაგს არ შორდება და ზღვებისა და სრუტეების თავისუფლებას რუსეთის მომავალ ეკონომიურ განვითარების დამღუპველ მოვლენად სთვლის. იგი ვერ შეურიგდება ამ გარემოებას და შემდეგში ერთგვარი დამცველ ბაზების მოპოვებასაც კი გამოდის.

ამ სახით დროებითი მთავრობის საგარეო საქმეთა მინისტრი რევოლუციონური დემოკრატიის მიერ წამოყენებულ ზავის პირობებს სავსებით არ იზიარებს და მით დემოკრატიის ნიადაგზე არ სდგას. მაგრამ სწორედ ახლა რუსეთის რესპუბლიკის დროებითმა საბჭომ კვლავ საძლავრად უნდა წამოაყენოს რევოლუციური დემოკრატიის ზავის პირობები და მის არც ერთ მუხლს არ გადაუხვიოს. სწორედ ასეთ ზავის პირობებს მხურვალედ გამოეხმაურება მთელი ქვეყნის დემოკრატია და ამით ზავის ჩამოგდება მოახლოვდება.

პრესა

„ალიონი" კვლავ იმეორებს თავის საყვედურებს:

„ჩვენ მხოლოდ იმას ვამბობთ, რომ „ერთობა" არ ეწევა თავის ეროვნულ პროგრამის პროპაგანდას და ამ პროგრამასთან შეფარდებულ ეროვნულ პოლიტიკას არ აწარმოებს"...

ამით „ერთობამ" თურმე ეროვნული საკითხი მიაფუჩეჩა," „ეროვნული პროგრამის დაცვისათვის კრინტიც არ დაუძრავს" და სხვ.

მერე მართალია ეს?

ჩვენ ვამბობთ, რომ აქაც „ალიონს" მეტის მეტი გროტესკულობა ალაპარაკებს „ეროვნულ პრობლემისადმი" და არა სიმართლის სიყვარული.

ჩვენმა გაზეთმა დაბეჭდა ნ. ჟორდანიას მოხსენება ეროვნულ საკითხზე, პარტიამ გამოუშვა აგრეთვე მთელი ბროშიურა ნაციონალურ კითხვაზე, გაზეთი ამასთანავე სისტემატიურად აშუქებდა ყოველ ნაბიჯს ქართული პარტიებისა და ყველა ჯგუფისას, რომელნიც მიმართულნი იყო ტერიტორიათა გამიჯვნის, ეროვნულ დაწესებულებათა შემოღების და სხვა ამგვარი საკითხების გადაჭრისაკენ. ვგონებ, თვით „ალიონიც" არ დამალავს, რომ ყველა ეს ეროვნული პოლიტიკის წარმოებას ნიშნავს.

ჩვენ თამამად შეგვიძლია ვთქვათ, რომ არც ერთი მიმდინარე საკითხი ეროვნული პოლიტიკის გაუშუქებლად არ დაგვიტოვებია. არც ერთ სხვა საკითხზე, გარდა ომისა და ზავისა ჩვენ მეტი არ გვიწერია.

მაშასადამე „ალიონის" ბრალდება სრულიად უსაფუძვლო და უსამართლოა. ჩვენ თანაბარი ყურადღება მოვაქციეთ, როგორც ეროვნულ პროგრამის, ისე ეროვნულ პოლიტიკისათვის. ერთად ერთი ჩვენი დანაშაული: იმდენს არ ვყვირით ეროვნულ კითხვაზე, რამდენსაც „ალიონი". კეთილი კი მეტს ვაკეთებთ, თუ ეს დანაშაულია, ჩვენ ვტვირთულობთ ამ დანაშაულს.

შემდეგ მეორე სადაო საკითხი:

საჭიროა თუ არა ეროვნულ ინტერნაციონალური ლოზუნგი.

ამაზე გაზეთი ასე სწერს:

„ინტერნაციონალური რომ შეიცავს ეროვნულს, ეს ჩვენც კარგად ვიცით, მაგრამ

დამფუძნებელი კრების სადეპ. კანდიდატები

რუსეთის სოც.-დემოკრატიულ მუშ. პარტიის (მენშევიკების)

სია №1

1) ჟორდანია, ნოე ნიკოლოზის ძე, პირველი სახელმწიფო დუმის წევრი, კავკასიის მუშათა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრის თავმჯდომარე.
2) წერეთელი, ირაკლი გიორგის ძე, მეორე სახელმწიფო დუმის წევრი, მუშათა და ჯარის კაცთა დეპუტ. საბჭოთა ცენტრალური კომიტეტის თავმჯდომარის ამხანაგი.
3) ჩხეიძე, ნიკოლოზ სიმონის ძე, მესამე და მეოთხე სახელმწიფო დუმის წევრი, მუშათა და ჯ.-კ. დეპ. საბჭოთა ცენტრალური კომიტეტის თავმჯდომარე.
4) გეგეჭკორი, ევგენი პეტრეს ძე, მესამე სახელმწიფო დუმის წევრი, კავკასიის მუშათა, ჯარისკაცთა და გლეხთა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრის თავმჯდომარე.
5) ზურაბოვი, არშაკ გერასიმეს ძე მეორე სახელმწიფო დუმის წევრი.
6) რამიშვილი, ნოე ბესარიონის ძე, კავკასიის გლეხთა დეპ. საბჭ. ცენტრის თავმჯდომარე.
7) რამიშვილი, ისიდორე ივანეს ძე, პირველ სახელმწიფო დუმის წევრი.
8) ჩხენკელი, აკაკი ივანეს ძე, მეოთხე სახელმწიფო დუმის წევრი. ამიერ-კავკასიის საგანგებო კომიტეტის წევრი.
9) ხომერიკი, მათე ივანეს ძე, მეოთხე სახელმწიფო დუმის წევრი.
10) ჯიბლაძე, ვლადიმერ გიორგის ძე, მუშა, თფილისის მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტის წევრი.
11) ნინოშვილი (?), გრიგოლ კამოთეს ძე, ქუთაისის გუბერნიის კომისარი.
12) ხომერიკი, მიხეილ ნიკოლოზის ძე, კავკასიის ჯარის საბჭოს თავმჯდომარისა და თფილისის ქალაქის თავის ამხანაგი.
13) ბოქაზადიანი, იოსებ არტემის ძე, კავკასიის ჯარის საბჭოს თავმჯდომარის ამხანაგი.
14) ლომთათიძე, ალექსანდრე სპირიდონის ძე, მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრალური კომიტეტის წევრი.
15) ტერ-ღაზარიანი, გაზარ გრიგორის ძე, პოლიტეხნიკური ინსტიტუტის ლექტორი.
16) მახარაძე, გერასიმე თომას ძე, მეორე სახელმწიფო დუმის წევრი, თფილისის მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოს თავმჯდომარის ამხანაგი.
17) არსენიძე, რაჟდენ მათეს ძე, გაზ. „ერთობის“ რედაქტორი.
18) გაბრიშვილი, ერიკ ალექსის ძე, მასწავლებელი, თფილისის ქალაქის საბჭოს ხმოსანი.
19) როსტომაშვილი (?), არტურ სტანისლავის ძე, კავკასიის გზების იურისკონსულტი.
20) თევზაია, ბიქტორ ვასილის ძე, ჟურნალისტი.
21) მალხაზოვი, აბრამ იონას ძე, ბათუმის მუშ. და ჯარ. დეპუტ. საბჭოს თავმჯდომარე.
22) მოსხელიშვილი, პეტრე ონისიმეს ძე, კავკასიის მუშ. დეპუტ. საბჭოთა ცენტრის წევრი.
23) მეარჯანაშვილი, კონსტანტინე თედორის ძე, ექიმი, თფილისის ქალაქის საბჭოს ხმოსანი.
24) ათოიანი, გრიგოლ გუსტავის ძე, ჟურნალისტი.
25) ანჯაფარიძე, გიორგი ნესტორის ძე, ნაფიცი ვექილი, ბათუმის ქალაქის საბ. ხმოსანი.
26) ქურხული (?) — ქართველიშვილი, ანა ივანეს ასული, თფილისის ქალაქის საბჭოს ხმოსანი.
27) კოსტანდოპულო, ნიკოლოზ ხაჩის ძე, კავკასიის გლეხთა დეპუტ. საბჭოთა ცენ. წევრი
28) ჩარკვიანი (?), გიორგი ალექსის ძე, კავკასიის მუშათა დეპუტ. საბჭოთა ცენტრის წევრი.
29) ფარნაოზი (?), ალექსანდრე ივანეს ძე, კავკასიის გლეხთა დეპუტ. საბჭოთა ცენტრის წევრი.
30) ტოროშელიძე, მინადორა ევგენის ასული, ექიმი.
31) ჩუბაროვი, ანტონ პავლეს ძე, მეშანქანეთა პროფესიონალური კავშირის თავმჯდომარე.
32) პირუმოვი, მუშეღ ჯავადის ძე, ინჟინერი, ამიერ კავკ. რკ. გზ. ცენტ. კომიტ. წევრი.
33) ერაძე, გიორგი პავლეს ძე, კავკასიის მუშათა დეპუტ. საბჭოთა ცენტ. თავჯ. ამხანაგი.
34) მანჯგალაძე (?), რევაზი ხამიის ძე, თფილისის რკინის გზის დეპოს ზეინკალი.
35) ზურაბიანი, ადათი დანიელის ასული, მასწავლებელი, თფ. ქალაქის საბჭოს ხმოსანი.
36) ქობალიანი (?), მიხეილ ანდრიას ძე, მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტის წევრი.

საერთაშორისო ომი

გერმანიის ჯარი რუსეთის ფრონტზე განაგრძობს „დამშვიდებას“. თითქმის ეს მოვლენა ამ ბოლო დროს მთელ ფრონტზე, ჩვეულობს თავს. ამ გარემოებით უნდა ისარგებლოს და თავისი სამხედრო ძალები იქით გადაიტანოს, საცა მისთვის საჭიროა. არც ხმელეთზე და არც ბალტიის ზღვაზე შეტაკებები არ ხდება.

სამაგიეროდ ავსტრია-გერმანიისა და ოსმალეთის ჯარი მედგრად უტევს იტალიის ფრონტზე და იტალიის ჯარს უკან აწევინებს. მდგომარეობა ხიფათიანია. იტალიის სამხედრო შტაბი ყოველ დღეს ხმარობს მოზღვავებული მტრის ჯარი შეაჩეროს და მას საშუალება არ მისცეს ვენეცია, მილანი და ლომბარდი გადალახოს.

საფრანგეთის ფრონტზე ბრძოლა განელდა და იგი ისეთი ხასიათით აღარ სწარმოებს, როგორც ეს რამდენიმე დღის წინათ ხდებოდა.

გადაკვირვებს, თუ თუ არ მოეხსენება „ერთობას“, რომ ერის ცხოვრებაში არის ბევრი რამ ისეთი, რასაც ვერ იტევს ცნება „ინტერნაციონალური“, რაც ამ ფარგლების გარეშე რჩება“.

აბა თვით მკითხველმა განსაჯოს ეს ორი დებულება: 1) „ინტერნაციონალური შეიცავს ეროვნულს“. 2) ინტერნაციონალური ვერ იტევს ეროვნულს. არის თუ არა აქ ლოღიკური წინააღმდეგობა?

მართალია ერის ცხოვრებაში არის ბევრი რამ ისეთიც, რასაც სოციალდემოკრატია უარყოფს, მაგრამ განა ჩვენ ამაზე გვაქვს დავა? არა, ჩვენ ვწერთ ეროვნულ პრობლემაზე, რომელსაც აყენებს მუშათა კლასი, თავის კლასობრივი ინტერესების მიხედვით. ამ ნიადაგზე კი ეროვნული საკითხი შედის ინტერნაციონალურში. ხოლო ბურჟუაზიულად და ნაციონალისტურად დაყენებული ეროვნული პრობლემა არა თუ შედის ინტერნაციონალის ცნებაში, არამედ მას პირდაპირ უარყოფს, ვინაიდან იგი გამოიხატება ერთი ერის მეორისთვის დაპირდაპირებაში. ჩვენ გამოვდივართ ყველა ერთა დემოკრატიის საერთო ინტერესებიდან, ნაციონალისტები კი თვითეულ ერის განსაკუთრებული ინტერესებიდან.

აქედან წარმოსდგება დავა ჩვენსა და ნაციონალისტებს შორის.

უკანასკნელ თორიოდე სიტყვა სომხების ეროვნულ საბჭოზე. ვიმეორებთ, ეროვნულ საბჭო არსებობდა მთლიანად სიტყვებზე. სიტყვის შემდეგ არჩეულ იქმნა ეროვნული საბჭო, რომელშიც ჩვენი ამხანაგების მონაწილეობა სპეციალურ ბიუროს საგანი იყო ხელმძღვანელ დაწესებულებაში და არავითარი განსაკუთრებული განსხვავებული ნაბიჯი, სოფელ ამხანაგების არ გადაუდგამთ.

დეპეშები

(პ. დ. ს. 19 ოქტომბერი).

რევოლუციონური კომიტეტები.

პეტროგრადი. პეტროგრადის დეპუტატთა საბჭოს კრებაზე, რომელშიაც მონაწილეობა მიიღეს ჩრდილოეთის ფრონტის მეთვალ-საოლქო და მე-20 პოლკის კომიტეტის წარმომადგენლებმა, დაადგინეს დაარსონ რევოლუციონური კომიტეტი, ყველა ორგანიზაციების მონაწილეობით. ამ კომიტეტმა ზომები უნდა მიიღოს შეაიარაღოს მუშები და კანტრალი გაუწიოს ბრძოლის მოქმედებას.

ფოსტა ტელეგრაფის მოსამსახურეთათვის ფულის გადადება.

პეტროგრადი. ფოსტა ტელეგრაფის სამინისტრომ წინადადება მისცა დროებით მთავრობას 10 მილიონი მანეთი გადასდვას ფოსტა-ტელეგრაფის მოსამსახურეთათვის სურსათის და პირველ საჭიროების საგნების შესაძენათ.

ყრილობა დაცვის შესახებ.

პეტროგრადი. 15 ოქტომბერს პეტროგრადში გაიხსნა სამხედრო მინისტრის მიერ მოწვეული ყრილობა სახელმწიფოს დაცვის შესახებ, ყრილობას საქმის ხასიათი აქვს. ყრილობა რამდენიმე სექციებად დაიყო, რომლებსაც სპეციალურად ტექნიკური ხასიათი აქვს.

მიმართვა ქვა-ნახშირის მუშებისადმი.

პეტროგრადი. დეპუტატთა საბჭოების ცენტრ. აღმ. კომიტეტმა მიმართა ქვა-ნახშირის მაღაროებში მომუშავე მუშებს და მოსწოდებს მათ დაივიწყონ თავიანთი თავი საზოგადოების ინტერესების გულისთვის, და განაგრძონ მუშაობა, რადგან სამუშაო დღეების შემცირებით მთელ სამშობლოს და თავისუფლებას ღუპავს ცოდნის.

არყის საწყობის განადგურება.

მოროვეცი (?). ჯარისკაცებმა, ორი დღის განმავლობაში გაანადგურეს არყის საწყობი. გაიტანეს 1000 ცალი წვრილი ჭურჭელი არყით სავსე. უკანასკნელ თავდასხმის დროს ჯარისკაცებმა გადაჭრეს ტელეფონის მავთულები.

საბჭოთა ყრილობის წინააღმდეგ.

მცხეთა (?). დეპუტატთა საბჭომ საბჭოთა ყრილობის მოწვევის წინააღმდეგობა განაცხადა და დაადგინა გაგზავნოს იქ თავის დელეგატები პროტესტის გამოსაცხადებლად.

მიწის საკითხის მოწესრიგება.

პეტროგრადი. დროებითი მთავრობა შეუდგა მიწების საკითხის მოწესრიგების პროექტის განხილვას, რომელიც მას მიწათ მოქმედების სამინისტრომ წარუდგინა. ამ პროექტით გათვალისწინებული კერძო მიწებისა, რომელიც იჯარით გადაცემულია და თვით არ მუშ-

შავდნენ, საზინო და სამონასტრო მიწებისაგან შესდგეს სახელმწიფო ფონდი, რომელიც მიწების კომიტეტების განკარგულებაში იქნება.

რეზოლუცია ბოლშევიკების გამოსვლის წინააღმდეგ.

პეტროგრადი. ბოლშევიკების მიერ განზრახულ გამოსვლის წინააღმდეგ ცენტროფლოტმა გამოიტანა რეზოლუცია, რომლითაც აღნიშნავს, რომ ასეთი გამოსვლა დღეს ქვეყნის წინაშე დანაშაულია, რადგან ის გამოიწვევს რევოლუციონურ დემოკრატიის ორი ბანაკის შეტაკებას, რითაც კონტრ-რევოლუცია ისარგებლებს.

გაფიცვის გაგრძელება.

ტაგანროგი. მაკეევის ოლქის სამთო მუშებმა უარი სთქვეს მაღაროებში გაფიცვის შეწყვეტაზე. იტყობინებიან, რომ მაღაროებში წყალი მოუშვებენ. ტექნიკური თვალყურის მდევნელ პირთა და მათ ოჯახთა მდგომარეობა საშინელია. მუშებმა მოახდინეს ჩხრეკა, წაიღეს ტელეფონები, იარაღი და წაართვეს ცხენები.

ზინგერის კომპ. მოსამსახურენი.

პეტროგრადი. შესდგა შემთანხმებელი კომისია ზინგერის კომპ. წარმომადგენელთა და მოსამსახურეთა მონაწილეობით. კომისიამ შეიმუშავა კოლექტიური ხელშეკრულობა. ამ ხელშეკრულობით ზინგერის კომპანიის ყველა მოსამსახურეთათვის შემოღებულ უნდა იქნეს 8 საათის სამუშაო დრო, ცენტრალურ კანტორებში ექვსი საათი. გარდა ამისა 21 სექტემბრიდან მთელ რუსეთში ყველა მოსამსახურეთ ემატება 10—40 მან.

წინადადება ბელგიას.

ლონდონი. ბელგიის გაზეთი „მეტროპოლი“ იტყობინება, რომ ამ რამდენიმე ხნის წინათ გერმანიამ წინადადება მისცა ბელგიას ჩამოეგდოთ სანაპირო ზავი. ბელგიის მთავრობამ, რომლებიც პარიზში მიდიოდნენ, წარუდგინეს თავის შემდეგი პირობები ბარონ ბროკვილს: ბელგიის სრული აღდგენა, ბელგიის დამოუკიდებლობა, ზარალის ანაზღაურება, ფლანდრიულ ქალაქების აღდგენა, ბრიუსელში სამშვიდობო კონფერენციის მოწვევა „ფონ ალბერტის თავმჯდომარეობით“. ბროკვილმა ამაზე უარი სთქვა.

ომის დეპეშები.

(პ. დ. ს.)

პეტროგრადი, 18 ოქტომ. მთელ ფრონტზე დროგამოშვებით სროლა და მოწინავე რაზმები იბრძვიან. ილუქსტის რაიონში და ფრონტის სხვადასხვა ადგილებში „დამშვიდობა“ დაიწყო, მაგრამ ჩვენმა არტილერიამ ისინი გაფანტა.

ბალტიის ზღვაზე მდგომარეობა უცვლელია.

პეტროპავლოვსკის მოქმედება. ზორკის, ფელიკსისა და ტარნოპოლის რაიონებში ჩვენმა მზვერავებმა მტრის ჯარის ზურგს უკან ყუმბარები ჩაყარეს. ლუცკის ჩრდილო-აღმოსავლეთით, მალინოვსკის რკინის გზის სადგურში 20 ყუმბარა ჩააგდეს.

პარიზი. 17 ოქტომ. შდ. მაასის მარცხენა ნაპირებთან, ბრიენ ლანუა-იურტებიზის გასწვრივ საარტილერიო სროლა გაცხოველდა. ბარიმონის დასავლეთით ჩვენსა და გერმანიის ჯარს შორის ხელ ჩართული ბრძოლა გაიმართა და მტერს დიდი ზარალი მივაყენეთ. ამ ბრძოლის დროს ტყვეთ წამოვიყვანეთ 100 ჯარისკაცი და ხელთ ვიგდეთ მრავალი საომარი მასალა. დანარჩენ ფრონტზე სიწყნარეა.

ბაქო. 16 ოქტომ. დიკსმიუდეს სანხრეთით მტრის პოზიციებს თავს დავესხით და იქ მყოფ ჯარისკაცები ტყვეთ წამოვიყვანეთ.

ლონდონი. 16 ოქტომ. საფრანგეთის ფრონტზე, ვარნეტონის რაიონში მდებარე სანგრებზე იერიშები მივიტანეთ. რეტელის მიდამოებში მტრის ერიშები მოვიგერიეთ. მერიოკურის მიდამოებში ბრძოლა გაიმართა და ბელგიის ჯარმა გერმანელების 21 ჯარის კაცი ტყვეთ წამოიყვანა. ბელგიის ჯარმა ტყვეები წამოიყვანეს აგრეთვე დიკსმიუდეს ჩრდილოეთ ნაწილიდან და ხელთ ტყვიის-მფრქვევლები ჩაიგდეს.

რომი. 16 ოქტომ. გენერალური შტაბი ყოველ ზომებს იღებს, რათა ჯარების გადაჯგუფება დროს შესაფერად მოხდეს. როგორც დეპეშებიდან ირკვევა, გენერალურ შტაბს ეს მძიმე მოვალეობა პირნათლად შეუსრულებია და იტალიის ჯარი ავსტრია-გერმანიის ჯარს დიდ წინააღმდეგობას უწევს.

უკანასკნელი ფოსტა

პეტროგრადის რკინის გზის კავშირის აღმასრულებელ კომიტეტის ბიუროში ცნობები მიიღეს, რომ რკინის გზებზე მოსამსახურენი საბოლოოდ უკმაყოფილოები არიან. საქმე იმაშია, რომ სამხრეთ დასავლეთის რკინის გზის სადგურებზე განთავისუფლებული ჯარის კაცები უწესოებას ახდენენ, იტაცებენ სხვა და სხვა ნივთებს, სცემენ მოსამსახურეებს და სხ. რკინის გზის მოსამსახურენი ამის გამო ყოველგვარ პასუხისმგებლობას თავიდან იხსნიან, ვინაიდან არ არის უზრუნველყოფილი თვით ჩვენი სიცოცხლეც.

რკინის გზის მოსამსახურეთათვის ჯამაგირების მომატება იწვევს 700 მილიონ მანეთ ახალ ხარჯებს. ამ ხარჯების დასაფარავად აზრად აქვთ სამგზავრო ბილეთებს მოუმატონ 100 პროცენტი, ბარგის და სხვა საქონლის გადატანა 300 პროცენტით გაიძვირონ. ამას

გარდა, სასაქონლო ხარჯები გადიდებული იქნება ორჯერ, ლატვირთვა-გადმოტვირთვა — სამჯერ. როგორც ვიცით, სამგზავრო ბილეთის ფასი ივნისში იქნა გადიდებული 50 პროცენტით, საქონლის გადაზიდვა—200 პროც.

ნაზიკოვმა უარი განაცხადა კავკასიის საქმეთა კომისარობაზე.

ბოლშევიკების მოსალოდნელ გამოსვლის შესახებ „რაბ. გაზ.“ სწერს: ბოლშევიკებმა არ შეიძლება არ იცოდნენ, რომ მათი მოწოდება მუშების და ჯარისკაცების ნაწილს ისე ესმით, როგორც ქუჩებში აშკარა გამოსვლა. არეულობას უეჭველად შიმშილობა მოყვება, პეტროგრადის ქარხნებში ვიდაც ბნელი ძალები მუშებს იარაღს ურიგებენ.

ახალი ამბები

საარჩევნო სამზადისი. ცენტრალური საარჩევნო კომისია აცხადებს, რომ დღეს, 20 ოქტომბერს, გამოაქვეყნებენ საარჩევნო სიებს. 21 ოქტომბრიდან 27 ოქტომბრამდე კომისია იღებს ყოველგვარ საჩივარს სიების შესახებ. კომისია გაარჩევს ამ საჩივრებს 28—30 ოქტომბერს. 31 ოქტომბრიდან 3 ნოემბრამდე შეიძლება კომისიის დადგენილების გასაჩივრება საოლქო სასამართლოში, სადაც ამ საჩივრებს განიხილავენ 4—6 ნოემბერს. ამის შემდეგ 7—11 ნოემბრამდე ქალაქ გამოაქვეყნებენ საარჩევნო სიებს.

— საარჩევნო სიების შედგენა თფილისში უკვე დასრულდა. დღეს, 20 ოქტომბერს, სიებს გამოაქვეყნებენ შესაწყობლებით თავისუფ ადგილას (ეს ადგილები ჩამოთვლილია ჩვენი გაზეთის გუშინდელ ნომერში პირველ გვერდზე) და ქალაქის ყველა მცხოვრებთათვის ქალაქის თვითმმართველობის შენობაში. საჭიროა ყველამ გადაათვალიეროს საარჩევნო სიები, რომ შემთხვევით არ გამორჩენ სიაში და არ დაჰკარგონ საარჩევნო ხმა. ვინც გამოტოვებული იქნება სიაში, მან საჩქაროთ უნდა განაცხადოს ეს ზემო-აღნიშნულ წესით.

◆ **ფართლეულობის ადმოჩენა.** ზაქარიევის შესახვევში № 14 ჯარისკაცებმა აღმოაჩინეს 49 ნაჭერი ფართალი, რომელიც უნდა სასურსათო კომიტეტს გადასცენ.

◆ **მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოს** აღმასრულებელ კომიტეტმა დაადგინა საგანგებო საგამომძიებლო კომისია არსებობდეს აღმასრულებელ კომიტეტთან და არა კომენდანტის სამმართველოსთან, საბოლოოდ ეს საკითხი უნდა გადაწყვიტოს მ. და ჯ. საბჭოს საზოგადო კრებამ.

◆ **გაფიცვა.** გაიფიცნენ გაზ. „ჰორიზონის“ ასოთ ამწყობნი, ვინაიდან მათი ეკონომიური მოთხოვნილებანი არ დააკმაყოფილეს.

◆ **საღამო.** ხვალ „თავისუფალ თეატრში“ ამიერ-კავკასიის მარქსისტ მოწაფეთა კავშირის თფილისის კოლექტივი საკუთარი თანხის გასაძლიერებლად მართავს საღამოს ფართო პროგრამით.

◆ **თამბაქოს ქარხნის „მირ“-ის აქციონერი** საზოგადოებამ თავის ძირითადი თანხა ნახევარ მილიონიდან მილიონ ნახევარ მანეთამდე გაადიდა.

◆ **მიხაკაძე მაგალითი ქ. შ. წ. კ. გ.** საზოგადოებამ ამ დღეებში მიიღო ექიმ ვასილი გამრეკელის ანდერძით 1000 მანეთამდე ღირებული გირავნობის ფურცელი სახელმწიფო სათ.-ამხ. საადგილმამულო ბანკისა და ბ-ნ დიმიტრი ვაჩნაძისაგან ერთი თუმანი ვორონცოვის კარმუსის ქართველ კადეტებისთვის ქართულ წიგნების შესაძენათ.

კრებები და მოხსენება.

დღეს, საღამოს 7 ს. ხასახლის ოფიცერ დარბაზში დანიშნულია კავკასიის მუშათა, ჯარისკაცთა და გლეხთა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრის წევრთა კრება. დღის წესრიგი: 1) კომისიის მოხსენება რევოლუციონურ კომიტეტის და ამიერ კავკასიის საგანგებო კომიტეტის ახალ საფუძველზე მოწყობის შესახებ; 2) მოხსენება განზრახულ მხედრული ორგანოს შესახებ.

— დღეს, საღამოს 5 ს. მ. და ჯ. დეპ. საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტთან არსებულ კულტურულ განმანათლებელ განყოფილების ბინაზე (სასახლეში) დანიშნულია აღმასრულებელ კომიტეტის პროპაგანდისტთა კრება.

— დღეს, საღამოს 7 საათ. დემოკრატიულ კლუბში „მუშტაიდ“-ში პოლიუსოვკი წაიკითხავს ლექციას შემდეგ თემაზე: „სახელმწიფოებრივი მართველობის ფორმათა განვითარება დასავლეთ ევროპაში“.

— დღეს, საღამოს 5 საათზე, თფ. კომიტეტის ბინაზე (გოლოვინის პრ. № 12) დანიშნულია რ. ს.-დ. მ. პ. ცენტრალური საარჩევნო კომიტეტის წევრთა კრება.

პროვინციის ქრონიკა

დ. ძირულა. 22 ოქტომბერს დამფუძნებელი კრების სასარგებლოდ ძირულაში გაიმართება დიდი საღამო-სეირნობა. წარმოდგენილი იქნება კომ. „ბიუჯეტი“ ა. ცაგარლისა, „ლურჯ ბლუზა“ შალიაპინისა — დივერტისმენტი, ცეკვა—და სხვა. მსახიობებათ მოწვეულია ხაშურის დრამატიული დასი. საღამოსათვის ქუთაისიდან მოწვეულია სამხედრო მუზიკა. წარმოდგენას ხელმძღვანელობს ძირულის ორგანიზაცია რ. ს. დ. მ. პარტიისა.

საარჩევნო სამზადისი

ახმეტა (თიანეთის მაზრა). 14 ოქტომბერს ახმეტაში შესდგა წარმომადგენლების კრება, [illegible] ამხანაგი. მოხსენება იქნა გაკეთებული დამფუძნებელი კრების არჩევნების შესახებ. დაადგინეს მოწვეულ იქნას საჩქარო ზომები. 15 ოქტომბერს გაიმართა დამფუძნებელი კრების არჩევნების შესახებ სოფლელთა ყრილობა. თიანეთის მაზრა 33 საარჩევნო რაიონათ დაიყო. სიების შედგენა და შესწორება დამთავრდა. თ. მ.

მთიულეთის ამბები

12—13 ოქტომბერს ჯარი და გადარჩენილი მილ (?) ცეცხლები დაბრუნდნენ. ჯერ-ჯერობით გამოურკვეველია თუ რამდენი დაიღუპა ქისტებთან ბრძოლაში. მოკლულ ხეობაში მოკლულ თუშებში არის თუშეთის კომისარი ალექსი ქადძე. ბევრი უგზო-უკვლოდ დაიკარგა. მოკლულები უპატრონოთაა და ტყვეებული უკმაყოფილება მთიულთა შორის მატულობს.

15 ოქტომბერს ფშავეთის გზით ამხ. ნ. ქუმსიაშვილის მეთაურობით წავიდა დელეგაცია, რომელმაც უნდა გადასცეს საგუბერნიო კომისარიატის შემდეგი მოთხოვნილება: 1) გადაიხადონ ქისტებმა ზარალი, დააბრუნონ თოფები, 2) გამოატანონ თუშებს, ხევსურებს და ფშაველებს დახოცილები და სხვადასხვა. უკეთუ ქისტები აღნიშნულ მოთხოვნილებას არ დააკმაყოფილებენ, მიღებული იქნება ზომები.

16 ოქტომბერს, თუშეთიდან იტყობინებიან სოფ. დიდიკურს (მირულით თუშეთი) და თამალის თავს დასხმიან ქისტები და ლეკები, სოფლებიდან ყველა ფარა იტაცებენ, სახლებს ძარცვავენ, თხოულობენ დახმარებას. საქმის ვითარება ეცნობა ამიერ კავკასიის საგანგებო კომიტეტს. თ—ლი მეფე.

პურის კრიზისი

სურსათის საკითხმა კატასტროფიული ხასიათი მიიღო თფილისშიაც.

ჩრდილოეთ კავკასიიდან ფქვილი თანდათან ცოტა მოდის. რომ ქალაქს საკმაო პური ჰქონდეს, საჭიროა დღეში არა ნაკლებ 10—11 ვაგონი ფქვილისა. 1 ოქტომბრიდან 14 ოქტ. კი ქალაქმა მიიღო 58 ვაგონი ფქვილი, 19 ვაგონი ხორბალი და 8 ვაგონი ქერი, სულ 85 ვაგონი ანუ საშუალო რიცხვით დღეში — 4 ვაგონი ფქვილი, ქერიანად და ხორბლიანად ერთად კი 6 ვაგონი, ე. ი. ნახევარი იმისა, რაც საჭიროა თფილისისათვის.

11 ოქტომბრამდე ასე თუ ისე ქალაქის სასურსათო კომიტეტს ჰქონდა შეძლება მიეცა მოქალაქეებისათვის პური იმ ნორმის მიხედვით, რაც გადაწყვეტილია თითოეულ სულზე დღეში, ვინაიდან ქალაქი იღებდა საკმაო ფქვილს.

11 ოქტომბერს, სრულიად მოულოდნელად, კავკასიის სასურსათო გამგეობამ შეატყობინა ქალაქის სასურსათო კომიტეტს, რომ ფქვილის მაგიერ მიიღებს ხორბალს.

მართალიც, 12 ოქტომბერს სასურსათო კომიტეტმა მიიღო 5 ვაგონი ფქვილი, 11 ვაგონი ხორბალი და 2 ვაგონი ქერი. 13 ოქტომბერს—2 ვაგონი ფქვილი და 2 ვაგონი ხორბალი, 14 ოქტომბერს კი—1 ვაგონი ფქვილი და 6 ვაგონი ხორბალი.

ქალაქის სასურსათო კომიტეტს დახვდა ბევრი შრომა, რომ ორ სამ დღეში მოეწყო წისქვილებში ხორბლის დასაფქვავათ. სხვათა შორის, რაკვეთილიცა უკვე აიმაღლდება დიდ წისქვილს და მისცეს დიდ ფქვავად ხორბალი, მაგრამ დღეში ორ ვაგონზე მეტს ქალაქის წისქვილები ვერ დაფქვავენ. ფქვილს კი უკანასკნელ ხანებში ქალაქი იღებს 1—2 ვაგონს.

პურის კრიზისი გამოიწვია აგრეთვე მეთონეების გაფიცვამ. თფილისში 240 მეთონეა.

რადგან ქალაქმა ცოტა ფქვილი მიიღო, სასურსათო კომიტეტმა შეძლია მათ თითო ტომარა ფქვილი, ე. ი. ყველას ერთი ვაგონი. დანარჩენი ფქვილი კი დანაწილებული იყო ქალაქის, კოოპერატიულ და კერძო ფურნეებს შორის, სადაც უფრო მეტი ცხვება პური.

მეთონეები კი თხოულობენ ორ ორ ტომარას, ე. ი. ორნახევარ ვაგონს.

ქალაქის სასურსათო კომიტეტმა ვერ შეასრულა მათი მოთხოვნილება და 12 ოქტომბერს საღამოს 7 საათზე მეთონეებმა გამოაცხადეს გაფიცვა.

ქალაქის სასურსათო კომიტეტმა იხმარა ყოველივე ღონე, რომ ქალაქის ცენტრალურ ფურნებში უფრო ინტენსიურად გამოცხობილიყო პური და აგრეთვე მოწყობილიყო ახალი ფურნეებიც.

კერძო, ქალაქის და კოოპერატიული ფურნეები ამ ჟამად აცხობენ 6995 ფუთ პურს დღეში.

ქალაქს კი დღეში უნდა 7000 ფუთამდე პური, რომ თითო სულზე მიცემული იქმნეს 1 გირვანქა.

მაგრამ, რადგანაც წისქვილებს არ აქვთ შეძლება დაფქვან საკმაო ხორბალი, საჭირო გახდა პურის რაციონის შეაზე გაყოფა. მეორე ნახევარი პურის რაციონისა კი მიცემულ იქნა გამხმარი პურით (სუხარით), რომელიც დაუთმო საინტენდანტომ ქალაქს.

მეთონეების გაფიცვამ გამოიწვია აგრეთვე შემცირება იმ ადგილებისა, სადაც აქამდე ხინ იყიდებოდა პური. ამიტომ საუბნო სასურსათო კომიტეტმა გამონახეს ახალი ადგილები. ეს ადგილები შემდეგისადმი გვარათ გამრავლდე-

ბულია, რომ მცხოვრებლებს ლიდსანს არ დასჭირდეს „კუდში“ დგომა.

მეთორნეებს აღარ ეძლევა ფქვილი. ქალაქის სასურსათო კომიტეტი პურის გამოცხობის საქმეში უკვე დაადგა მუნიციპალურ გზას.

ქალაქს ამ ჟამათ აქვს საკმარისი ფურნეები, სადაც მცხოვრებლებისთვის საკმაო პურის გამოცხობა თამამათ შეიძლება.

კერძო ფურნეები, თუ შემჩნეულ იქნა პურის ან ფქვილის მხრით ბოროტ-მოქმედება, საჩქაროთ ჩამორთმეულ იქნებიან სადგურმგრნიო კომიტეტისაგან და გადაეცემათ ქალაქის კომიტეტს, რომ იქაც გამოცხვეს პური მუნიციპალურ ნიადაგზე.

პურის გამოცხობის მუნიციპალიზაციით ქალაქის სასურსათო კომიტეტს შეძლება აქვს ერთი მხრით სწორი ანგარიში გაუწიოს ფქვილს, რომ ის არ დაიკარგოს კერძო ფურნეებში და თორნეებში, მეორე მხრით კი ბოლო მოეღო იმ პირველ ყოფილ პურის ცხობას, რასაც ადგილი ჰქონდა თორნეებში. ამგვარათ, თორნეების მიკეტვით ჩვენ გვაქვს დიდი ეკონომია როგორც მუშათა ხელის მხრით, აგრეთვე შეშის.

ყველამ კარგათ იცის, თუ რამდენი კაცი ეწვია თორნეებს და რამდენი შეშა იხარჯებოდა, რომ 7—8 ფუთი პური გამოცხობილიყო დღეში.

დღეს პურის გამოცხობის საქმე უკანასკნელათ მოწყობილია და ამ მხრით ქალაქს საფრთხე არ მოელის.

ცუდათ არის საქმე მხოლოდ ფქვილის მიღების მხრით. სასურსათო სამინისტრო ჩრდილოეთ კავკასიიდან ფქვილს თბილისის ჩრდილოეთ რუსეთის დამშეულ გუბერნიებისათვის.

დღეებს შემოდგომის ცუდი ამინდები, გაფუჭდება გზები და ტრანსპორტის საქმე უფრო ცუდ მდგომარეობაში ჩავარდება.

თბილისის გუბერნია აძლევს იძლეოდა 13 მილიონ ფუთ პურს, მაშინ როცა წლიწადში თბილისის გუბერნიისთვის საჭიროა 25 მილიონი ფუთი პური.

ესპა ხოლოები ხორბლიანდ უარის ამბობენ პურის მიცემაზე. თავისთავათ ცხადია, რომ სურსათის მხრით ქალაქის საქმე კატასტროფულია.

თუ მომავალში ფქვილის მოტანის საქმე არ გაუმჯობესდა, საჭირო გახდება პურის რაციონი კიდევ შემცირდეს. მოქალაქეები უნდა შეურიგდნენ ამ მოვლენასაც, რადგანაც ქალაქს არ აქვს შეძლება ამ პირობებში აასრულოს მცხოვრებლები.

ადგილობრივი სასურსათო ორგანოები იღებენ ყოველგვარ ღონეს, რომ დაკმაყოფილებულ ქმნენ მცხოვრებლები, მაგრამ არის პირობები, რომლებთანაც ბრძოლა შეუძლებელია.

მოქალაქენი მოვალენი არიან შეგნებულად შეხვდნენ ამ მწვავე მდგომარეობას, მოეხმარონ სასურსათო ორგანოებს სწორ და სამართლიან განაწილებაში იმ სურსათისა, რაც გვაქვს.

დღეს მოქალაქენი იღებენ ხელზე ნახევარ გირვ. პურს და ¼ გ. გამხმარ პურს.

რომ შემცირდეს გრძელი „კუდები“ ფურნეებთან, ქალაქის სასურსათო კომიტეტს ნება მისცა მთავარი გამგეობის ყველა მოვაჭრეს, სადაც კი სახვარი არის, პირველი შეთანხმებისთანავე გაყიდონ პური. ერთი სიტყვით, მიღებულია ყოველგვარი ღონე, რომ პურის კრიზისი უფრო არ გამწვავდეს.

არჩილ რუხაძე.

სასურსათო კრიზისი და მუშათა კოოპერატივები

(წერილი ბათუმიდან)

მსოფლიო ომის მიერ გამოწვეულმა სასურსათო კრიზისმა უმძიმეს მდგომარეობაში ჩააყენა მცხოვრებთა ყველა კლასები, მაგრამ მუშათა კლასისათვის ეკონომიური კულტურული არსებობა პირდაპირ საშიში და აუტანელი შეიქნა. პირველი მოსახმარი საგნების საშინელი გაძვირება თან და თან აუარესებს მუშათა მდგომარეობას. ამ ბოლო დროს პურის ერთი ორად გაძვირებამ, რომელიც რეგულიატორათ ჩაითვლება ლანაჩრენ პირველ მოსახმარ საგნებთა ფასების, ერთი ორად უნდა გაზარდოს მუშის ხარჯებიც, მაგრამ ვინ არ იცის, რომ მაშინ, როდესაც ცხოვრების გაძვირება სწარმოებს გეომეტრიული პროგრესით, მუშათა ხელფასის მომატება არც არითმეტიკული პროგრესით იზრდება. მუშის ხელფასის სიმცირეს კიდევ უფრო აუარესებს ის გარემოება, რომ მუშა პირველი მოთხოვნილებათა საგნების შესაძენათ დღეში რამოდენიმე საათი თავის საქმეს უნდა მოსცდეს, რიგში ჩადგეს, რომ ერთი გირვანქა პური და სხვა საჭიროება იშოვოს და ამით შიმშილს თავი დააღწიოს. ამ გარემოებას სერიოზული ყურადღება უნდა მიექცეს თვით მუშების მიერ. თავის თავად ცხადია, რომ ცხოვრების საშინელი გაძვირება, მის გამომწვევ თანამედროვე იმპერიალისტურ ომის ლიკვიდაციასთან ერთად მოისპობა ბოლოს, მაგრამ რამოდენიმეთ შესამსუბუქებელი ზომები ეხლავე უნდა იქნას მიღებული, რომ მუშათა ეკონომიური არსებობა საფრთხეში არ ჩავარდეს. რა ზომები უნდა იქნას მიღებული? ამ საკითხის გადაჭრას სისწორით მიუდგა ბათუმის პროფესიონალური კავშირების ცენტრალური ბიურო, რომელმაც აუცილებელ საჭიროებათ აღიარა ბათუმში ერთი დიდი მუშათა კოოპერატივის მოწყობა რამოდენიმე განყოფილებით მუშათა უბნებში. ასეთი კოოპერატივები დიდ დახმარებას გაუწევენ მუშებს და ცოტათი მაინც შეუმსუბუქებენ გაჭირვებულ მდგომარეობას. საქმე იმაშია, რომ მუშისათვის პირდაპირ შეუძლებელია დღეში რამოდენიმე საათი რიგში ჩადგომა და თავის სამუშაოზე მოცდენა. დღეს, მაგ., სასურსათო გამგეობა დებულობს ფეხსაცმელს, ფართლეულობას, მაგრამ მუშა ვერას უქონლობის გამო ვერ დგება რიგში და ვერც ხვედრ საქონელს ღებულობს. როდესაც მუშათა კოოპერატივები მოეწყობა, ყველა საგნები პროპორციონალურათ განაწილდება მუშათა შორის ქარხნის კომიტეტების საშუალებით. და დიდ დახმარებას გაუწევენ აგრეთვე სასურსათო გამგეობებს განაწილების საქმეში.

ვ. დვაბზუაძე.

რესპუბლიკის დროებითი საბჭო

(პ. დ. ს.)

საგარეო საქმეთა მინისტრი—(გაგრძელება). ნება მომეცით მოგახსენოთ ის, რასაც მე არსებითად ვსთვლი მთელ ჩვენ საერთაშორისო საგარეო პოლიტიკაში. ომი სამი ნაწილისაგან შესდგება: სტრატეგიული მიზნის, რომელსაც ახორციელებს ჯარი, პოლიტიკური შემოქმედების და ეკონომიური დამოკიდებულებისაგან როგორც ეხლა, ისე მომავალში. მე მინდა რამოდენიმე სიტყვა ვსთქვა იმ მდგომარეობის შესახებ, რომელიც ეხლა არის. მე დაბეჯითებით ვამბობ, იმ პირთა კითხვაზე გამარჯვებული არიან თუ არა ცენტრალური სახელმწიფოები, რომ არა, იგინი გამარჯვებულნი ვერ არიან. გამარჯვება ნიშნავს ერთი განსაზღვრული გეგმის განხორციელებას, მოპირდაპირის ხრიკ განადგურებას. ეს მათ ვერ განახორციელეს; და ეს დიდი ხანია ასე გრძელდება, იმ წუთიდან, რაც რუსეთის და საფრანგეთის შეერთებულმა ძალებმა შეაჩერეს გერმანელების წინსვლა პარიზისკენ მარნზე ბრძოლის დროს. ამ დღიდან მოწინააღმდეგეებმა აქტიური მოქმედება დაიწყო, მაგრამ მისი განსაზღვრული მიზნის განხორციელება შეუძლებელი შეიქნა. გამარჯვება მას ადგილათ წარმოდგენილი აქვს მაგრამ მის მიერ დასახულ სამხედრო მიზნის განხორციელებას წინააღუდგნენ და შეაჩერეს. ოთხმა დიდმა სახელმწიფომ შეერთებული ძალით შესძლო გერმანიის იმპერიალიზმისთვის ლაგამი ამოედო და არ მისცა მისთვის გამარჯვების საშუალება. ეს კარგათ ესმის გერმანიის ხალხს. თუ თქვენ ოფიციალურ განცხადებებს რას სწერენ იქ, გაიგებთ, რომ მხოლოდ მარტო ფელდმარშალი, მამარჯვენე პარტია ლანგაზებს განმანადგურებელ გამარჯვებით. თითქმის ის ჟურნალები, რაც ჩვენ გამოვსცემდით და რასაც ეხლა იძლევა განიცდის ცენტრალურ სახელმწიფოებს გამარჯვებას მაინც ვერ მიაწერენ. ამას იქ ნათლათ ხედავენ და კიდეც ამიტომ მოუხშირეს ამ ბოლოს ზავის შესახებ ლაპარაკს. მე ვფიქრობ ომის დროს მებრძოლ სახელმწიფოში ამდენი ლაპარაკი არ დაუწყიათ ზავის შესახებ, როგორც ეს ხდება გერმანიაში სახელმწიფო და საზოგადოებრივ ორგანოებში. მე არ მინდა საზოგადოებრივ ორგანოებს ცილი დავწამო თითქოს იგინი ამ შემთხვევაში გულწრფელნი არ იქცევიან, მაგრამ მე მინდა ვსთქვა, რომ მთავრობის ორგანოები არა თუ გულწრფელნი, პირდაპირ ხინამდგვილის წინააღმდეგ იქცევიან. მე საკმარისათ მიმაჩნია მოვიგონოთ მიხაელისის და ფონ-კიულმანის უკანასკნელი გამოსვლები და მათ მიერ აღნიშვნა იმ მუხლების, რომლებსაც გერმანია თავის დღეში არ დაუთმობს და განცხადება, რომ პაპის გამოსვლის შემდეგ გერმანია არავის შერიგების ხელს არ გაუწვდის. ამის შესახებ მე გადაჭრით ვიტყვი, რომ ეს სიმართლე არ არის. პაპის გამოსვლის შემდეგ მან ეს ქნა და შეიძლება ჩქარა კიდევ ჩაიდინოს ეს საქმე. ის ცნობები, რომლებიც უკვე გაზეთებში გამოქვეყნდა თურმე ცდილობდა გერმანია საფრანგეთთან მოლაპარაკება, უკვე პირველი გაბათილება ფონ-კიულმანის რიხსტაგში განცხადების, რომ გერმანია არავის შერიგების ხელს არ გაუწვდის. გერმანია კვლავ იწვდის ამ ხელს და ჩვენთვის ეხლა საინტერესოა რამდენათ შეეფერება ეს ჩვენს ინტერესებს. თქვენ დაინახავთ, რომ გერმანიის მთავრობის და წარმომადგენლობითი ორგანოებში მთავარი ყურადღება მიქცეული ეკონომიურ საკითხზე. თუ დღეს რუსეთის ხალხის და რუსეთის დემოკრატიის წინაშე სდგება საკითხი იმის შესახებ შეთანხმებულია თუ არა რუსეთის და მოკავშირე სახელმწიფოთა მიზანი, ამავე დროს საჭიროა ვიკითხოთ რა მიზანი აქვთ ცენტრალურ სახელმწიფოებს. მათი პროგრამა შესდგება ორი ნაწილისაგან: ომის მიზანი და იმპერიალისტურ პროგრამის განხორციელება, თუ ჩვენსა და ჩვენ მოკავშირეთა შესახებ განსაზღვრულ მასაში ხშირათ გაისმის კითხვა იმის შესახებ, რომ გამოაქვეყნონ ის შეთანხმება მოკავშირე სახელმწიფოებთან, რომელიც მოხდა წინანდელ მთავრობის დროს, ჩვენ არ შეგვიძლია იგივე მოვსთხოვოთ ცენტრალურ სახელმწიფოებს, მაგრამ ამისთვის ჩვენ სხვა საშუალება გვაქვს, ჩვენ ვიცით ვინ ხელმძღვანელობს ეხლა გერმანიის პოლიტიკას, ვიცით რომ გერმანიის ხალხი მორჩილებით უკან მისდევს თავის მთავრობას. ჩვენ შეგვიძლია განვსაზღვროთ როგორია მსოფლმხედველობა იმ პირთა, რომლებიც გერმანიის პოლიტიკას ხელმძღვანელობენ. ეს არის იუნკერები—ანექსიონისტები და ანტიანექსიონისტები. პირველნი თვალი დასავლეთისაკენ უპირავთ, ანტვერპენის, ბელგიის და საფრანგეთისაკენ, ხოლო მეორეს აღმოსავლეთის, რუსეთისაკენ, ეს უკანასკნელი ჯგუფი ამ ბოლო დროს გაპატარდა და წამოაყენა ანტიანექსიონიზმის ლოზუნგი. გერმანია ერთად ერთი სახელმწიფოა, რომელმაც დიდი ხნით წინ ომის დაწყებამდე მრეწველობა ომის მიზნებს შეუფარდა. ეს არც ერთ სახელმწიფოში არ ყოფილა. მას ჰქონდა ფართოდ განვითარებული სამოქალაქო მრეწველობა. ყველა დანარჩენი სახელმწიფოები ომის დაწყების შემდეგ შეუდგნენ სამოქალაქო მრეწველობის ომისათვის გამოყენებას. დღეს არც საფრანგეთში, ინგლისში, ამერიკაში და რუსეთში სამოქალაქო მრეწველობა აღარ არსებობს. გერმანიაში კი არსებობს სამოქალაქო და სამხედრო მრეწველობა, თუმცა პირველის შემწეობით მეორე გაძლიერდა. გერმანია სამრეწველო ქვეყანაა. სხვა ქვეყნები მისთვის ფართო ბაზარია, თავის ნაწარმოების გასასაღებლათ. რომ წინანდელი, გერმანიისთვის არა სასიამოვნო ამბავები არ განმეორდეს, გერმანიისთვის საჭიროა რუსეთი დასავლეთს ჩამოაშოროს არა ანექსიის გზით, არამედ ზოგიერთ ერთეულების მშვიდობიანი გზით ჩამოშორებით. ამ ჩამოშორებულ ერთეულებით ის შექმნის კედელს, რომელიც დააშორებს რუსეთს დასავლეთის სახელმწიფოებს და შეძლებას არ მისცემს მას მოკავშირეებთან ერთად გერმანიას წინააღმდეგ გაილაშქროს. პატარა ქვეყნების ჩამოშორება და დამოუკიდებელ სახელმწიფოების შექმნა და ამისათვის რუსეთის სახელმწიფოს ტერიტორიის ნაწილის ჩამოშორება არა თუ ზომიერი, არამედ გერმანიის ს.-დემოკრატიული პარტიის უმრავლესობის მოთხოვნა საკითხათ გადაიქცა. გერმანია ცდილობს მაგრათ ხელში ჩაიჭიროს ეს სახელმწიფოები ომის გათავების შემდეგ, რომ მას შეეძლოს მათზე დაყრდნობა რუსეთის წინააღმდეგ. შეიძლება ზოგან შესაძლებელი იქნეს ამის განხორციელება, მაგრამ საზოგადოთ ამ გეგმის სისრულეში მოყვანას გერმანია ვერ შესძლებს და ამის მაგალითია პოლონეთი. გერმანიის ცდამ პოლონეთთან მეგობრული განწყობილება ჰქონოდა ამაოდ ჩაიარა. ამიტომ ის მას ეხლა ნაკლებ ყურადღებას აქცევს. გერმანიას თავის განზრახვა ადვილათ მოჰყავს სისრულეში ლიტვაში და კურლიანდიაში. კურლიანდიის შესახებ გერმანიას უკვე დამზადებული გეგმა აქვს თუ როგორ უნდა მოაწყოს კურლიანდიის საქმე, მაგრამ აქ დაჰკარგავს იმას, რაც მთელი რუსეთის ხალხის მიზანს შეადგენდა, რაც სახელმწიფოებრივ ინტერესს შეადგენს—გაუვალ ჩრდილოეთის ზღვისკენ გასასვლელ გზას—ამას რუსეთი არაფრის გულისთვის არ დასთმობს. ამ გვარათ გერმანია აყენებს ისეთ გეგმას, რომელსაც ის ანტიანექსიურს უძახის. ჩვენ ვხედავთ, რომ გერმანია პირველათ აყენებს კითხვას დასავლეთის რუსეთის სახელმწიფოებრივი ინტერესები. ამას ჩვენ მთელი ჩვენი ძალღონით უნდა ვებრძოლოთ. ნუ დაუჯერებთ რუსეთის დემოკრატიას, რომელმაც პირველათ წამოაყენა ერთა თვითგამორკვევის ლოზუნგი, გულწრფელათ შეხედეს დანაწერილ ერთა მისწრაფებას მიიღონ დამოუკიდებლობა. ამ მოვლენათაგანს ჩვენ ვხედავთ ყველაზე ძლიერათ ავსტრიაში, იქაური პატარა ერები, როგორც მაგალითათ ჩეხია, ცდილობენ მოიპოვონ დამოუკიდებლობა; ზოგიერთების აზრით არცერთი არ არეულობას მოსპობს, სამხრეთ-სლავიები დარწმუნებული არიან, რომ ეს ომი მოუპოვებს მათ დამოუკიდებლობას. იგინი ვერ შეურიგდებიან იმ აზრს, რომ სერბია არ იქნეს აღდგენილი. მე მინდა რამოდენიმე სიტყვა ვსთქვა იმ მდგომარეობის შესახებ, რომელიც ეხლა არსებობს ჩვენს წინააღმდეგ მებრძოლ სახელმწიფოებში. თუ მხედველობაში მივიღებთ გერმანიის მისწრაფებას ჩამოაგდოს მოკავშირეებში უთანხმოება და ეცადოს რაც შეიძლება ჩქარა გაათავოს ეს ომი, ჩვენთვის აშკარა იქნება რა უკეთესს მდგომარეობას განიცდის ის. რაგვარია ჩვენი მდგომარეობა. მიუდგომელ მეთვალყურესთვის რუსეთი გაუგებარი ქვეყანაა. ჩვენში მეტი ხალხია, ვიდრე სხვა მებრძოლ სახელმწიფოებში, ასე რომ აუარებელი ხნოვანი ჯარისკაცი რომ დავითხოვოთ, ამით ჩვენი ჯარი ოდენობითაც არ შემცირდება. პური ჩვენში ბევრია. მაგრამ ცუდათ არის დაყენებული მიმოსვლის საქმე. ეს საქმე არც წინათ იყო კარგათ და არც ეხლა არის. მაგრამ იმედი არ უნდა დავკარგოთ, საჭიროა მეტი ენერგია, მეტი სიმამაცე და შეერთებული მუშაობა, რომ ამ დაბრკოლებასაც ვძლიოთ და მიმოსვლის საქმე სასურველ ნიადაგზე დავაყენოთ.

იმ არა სასურველ ეკონომიურ მდგომარეობიდან რუსეთის გამოყვანა, რომელშიაც ის ეხლა იმყოფება, შეუძლებელია მხოლოდ მრეწველობის აღორძინებას. ჩვენ უნდა გვახსოვდეს, რომ ის არეულობა, რომელსაც ეხლა რუსეთის მრეწველობა განიცდის, ომის გათავების შემდეგ დიდ საფრთხეს უმზადებს ერთ განსაზღვრულ კლასს. გათავდება ომი, ფრონტიდან დაბრუნდება 10 მილიონი კაცი; გერმანიიდან და ავსტრიიდან ჩვენ ქვეყანაში აუარებელ ნაწარმოებს შემოიტანენ. ამ გარემოების წყალობით ჩვენი მრეწველობა ძალზე შეფერხდება და ეს კი გამოიწვევს დიდ უმუშევრობას. ამიტომ ამ საკითხს ყველა კლასები დიდის სიფრთხილით უნდა მოეკიდნენ და, უმეტესათ, მუშათა კლასის ხელმძღვანელები. ხანი ერთით ერთია—უნდა განვაგრძოთ ჩვენ მოკავშირეებთან ერთად ომი.

შემდეგ მინისტრი ეხება სტოკჰოლმის კონფერენციას და ამბობს: მე შევეხები სტოკჰოლმის კონფერენციის პროგრამის მნიშვნელოვან ადგილებს. მაგ., მუხლი მეორე, რომელიც ჰოლანდია-სკანდინავიის ნაკაზში არ არის და ჩვენ ნაკაზში არის—პოლონეთის, ლიტვის და ლატვის სრული თვითმართველობა. როცა პოლონეთის სრული თვითგამორკვევა ჩვენ, ჩვენი აზრით, სრულ დამოუკიდებლობას ნიშნავს; გაუგებარია, რათ დასჭირდათ ლატვის და ლიტვისათვისაც ეს. ყველამ კარგათ იცის, თუ რა მიზანი გვაქვს ბალტიის და ჩრდილოეთის ზღვაზე, თუ იქ თავისუფალი გზა არ გვექნა, ჩვენ დავუბრუნდებით პეტრეს წინანდელ დროს. მაგრამ იქ არის ერთი მუხლი, რომელიც არ შეიძლება არ აღინიშნოს და რომელიც იმაში მდგომარეობს, რომ ამ კითხვაში საგარეო საქმეთა პოლიტიკა მჭიდროთ შეკავშირებულია შინაურ პოლიტიკასთან, რომ ერთი ძლიერი რუსეთის არსებობის შესახებ ყოფილიყო ძლიერი გრძნობა, მაშინ არ მოხდებოდა ის მოვლენები, რომ ჩამოშორებოდენ რუსეთს არა თუ კერძო ერები, არამედ ჯგუფები. ასეთ მოვლენის თავიდან აცილება შეუძლია მხოლოდ ძლიერ ცენტრს. ამიტომ მე ვამბობ, რომ ეს მუხლი რუსეთის ინტერესების წინააღმდეგია და რუსეთის დელეგატებმა ეს მუხლი არ უნდა წამოაყენონ, მათ რუსის ხალხი დაინახავს სამსჯავროზე დასვამს. სრუტეების ნეიტრალიზაცია და საყოველთაო იარაღის აყრის საკითხის სისრულეში არ მოყვანა არის რუსეთის ინტერესების დარღვევა. მე ვათავებ ამ ჩემ პატარა მიმოხილვას ჩვენი საგარეო პოლიტიკისას. მე მინდოდა დამემტკიცებინა თქვენთვის, რომ დროებითი მთავრობა უარს არ ამბობს იმ ლოზუნგებზე, რომლებიც მან მიიღო და რომლებსაც რუსეთის ინტერესების სასარგებლოთ სთვლის. სხვათა შორის მე აქ პასუხი უნდა გავსცე ერთ საყვედურზე, რომელიც ჩემზე სთქვეს, თითქოს საგარეო პოლიტიკის ხელმძღვანელი გულ ახდილათ არ ელაპარაკება მოკავშირე სახელმწიფოთა წარმომადგენლებს. მე მუდამ სიმართლეს ვლაპარაკობდი, არ ვმალავდი არც ჩვენს ავს და არც კარგს, ხოლო მუდამ ვხელმძღვანელობდი ერთი პრინციპით: დავიცვა რუსეთის ინტერესები. მე ვათავებ და დიდის ყურადღებით მოვისმენ იმ განცხადებებს, რომლებსაც აქ გააკეთებენ ამ ფრიად საყურადღებო საკითხის შესახებ, საჭიროა ყველამ იგრძნოს, რომ ასეთ ისტორიულ მომენტის დროს არა მარტო მთავრობა არის ვალდებული პასუხი აგოს რუსეთის ბედ-იღბლის გადაწყვეტაში, არამედ ყველა ჩვენგანი, ვისთვისაც ძვირფასია სამშობლო, მე მსურს ასეთ გაჭირვებულ დროს შიშმა არ შეგვიპყროს; რუსეთი დიდებული სახელმწიფოა, და ასეთი დარჩება ის რაც უნდა მოხდეს, ჩვენ ის უნდა დავიცვათ, უნდა დაიცვას ის ყველამ ვისაც აქ ცხოვრობდა, ვინც რუსეთიდან შორს იქნება მისგან ტანჯვა-წვალებას და ეხლა სახელმწიფო მუშაობაში ჩვენ ყველა ერთათ უნდა დავეხმაროთ მას, უნდა ვიგრძნოთ, რომ ჩვენ ყველა ვეხმარებით დიდებულ ოდენს, რომ ჩვენ დიდებული სახელმწიფოს დარჩენილი შეძლება ვერ (ტაში).

პროკოპოვიჩი—(სასურსათო მინისტრი) თავის ვრცელ სიტყვაში სასურსათო მინისტრი პროკოპოვიჩი დაწვრილებით აცნობს კრებას რუსეთის მდგომარეობას სურსათის მხრით. მინისტრის სიტყვით წელს საჭიროა 1.120 მილიონ ფუთი პურის დამზადება ამ რიცხვიდან ჯარის მოუნდება 850 მილიონი, შიგნითა სამხედრო ოლქებს 70 მილიონი, რკინის გზებს და სამოქალაქო მცხოვრებთ 400 მილიონი ფუთი, რაც შეეხება მოსავალს წელს ჩვეულებრივ 1056 მილიონ ფუთის მაგიერ მოვიდა მხოლოდ 964 მილიონი ფუთი. ზედ-მეტი პური აქვთ ევროპის რუსეთში, ჩრდილოეთ კავკასიაში და შავი ზღვის ახლო მდებარე ადგილებში. სამარის და სარატოვის გუბერნიებში მოსავალი ძალზე ნაკლებია. კარგი მოსავალი იყო ტამბოვის და ტომსკის გუბერნიებში და ტურგაის ოლქში. საერთოთ დასავლეთ ციმბირში შეგროვდა 451 მილიონი ფუთი პური. უკანასკნელ გამოანგარიშებით ევროპის რუსეთისა და ჩრდილოეთ კავკასიიდან შეიძლება შევაგროვოთ 700 მილიონი ფუთი პური. საჭიროა ზოგიერთ ზომების მიღება, რომ საკმარისი იქნეს ეს პური. როგორც მაგალითად ჯარის კონტინგენტის შემცირება, და პურში ქერისა და სიმინდის შერევა და სხვა. მიღებულია აგრეთვე ზომები გამოიტანონ დასავლეთ ციმბირიდან 150 მილიონი ფუთი პური. რაც შეეხება კარტოფილს, ამის მოსავალი კარგია. შემდეგ პროკოპოვიჩი ეხება სურსათის საერთო კამპანიის საქმეს და ამბობს, რომ მთავრობამ გაადიდა პურის ფასი, რომ გაეძლიერებინა შემოტანის საქმე. ხოლო თუ ეხლაც პური ვერ მივიღეთ—ამბობს მინისტრი—მაშინ იძულებული ვიქნებით ჯარის ძალას მივმართოთ. შემდეგ მინისტრი ეხება პურის გადაზიდვის საქმეს და ამბობს, რომ ეს საქმე ვერ არის რიგზე დაყენებული, პური დამზადებულია და მისი გადატანა კი ძნელდება. რკინის გზები ვერ ასრულებენ თავიანთ მოვალეობას. მაგ. პეტროგრადის სადგურზე 14 ოქტომბერს გადმოტვირთვა იყო 3,023 ვაგონი, მოსკოვში—4,000. შემდეგ მინისტრი დაწვრილებით აცნობს კრებას რა მდგომარეობაშია ჯარისთვის სურსათის მიწოდების საქმე. მაგ. ჩრდილოეთის ფრონტზე 15 სექტემბერს პურის ფქვილი იყო მხოლოდ 27 დღის სამყოფი, ხოლო 5 ოქტომბერს მხოლოდ 15 დღის სამყოფი.

დასავლეთის ფრონტზე 15 აგვისტოს 15 დღის სამყოფი პური ჰქონდათ, ხოლო [illegible] სექტემბერს მხოლოდ 11 დღის, სამხრეთ-დასავლეთის ფრონტზე 15 [illegible] დღის სამყოფი პური ჰქონდათ, ეხლა მხოლოდ 6 დღის სამყოფი აქვთ.

17 ოქტომბერი.

კრება გაიხსნა დღის 12 საათზე. თავმჯდომარემ გამოაქვეყნა ს.-დემოკრატ მენშევიკების განცხადება, რომლითაც იგინი მოითხოვენ გამოსცენ კანონი დარბევის და სხვა უწესოების მოხდენის წინააღმდეგ, რისთვისაც უნდა შესდგეს საზოგადო დაცვის კომისიები, სადაც შევლენ ადგილობრივ თვითმართველობათა, საზოგადო ორგანიზაციათა, მუშათა და ჯარის კაცთა დეპუტატების საბჭოთა, პროფესიონალური კავშირების და კოოპერატივების წარმომადგენელნი. კადეტები წინააღუდგნენ ამ პროექტს 102 ხმით წინააღმდეგ 25 ხმისა მიიღეს წინადადება პროექტი კომისიას გადაეცეს, რომელიც წარმოადგენს მოსაზრებებს 20 ოქტომბრამდე. (გაგრძელება ჯერ არ მოსულა).

მუშათა შორის

თბილისის აბანოებში მოსამსახურეთა ცხოვრებიდან.

ამას თვეზე მეტი იქნება, რაც დაარსდა აბანოებში მოსამსახურეთა პროფესიონალური კავშირი. ამას წინათ მოთხოვნები წარუდგინეს ცენტრალური მოსარიგებელ კამერაში, რომელმაც საჭირო ცვლილებები დააკმაყოფილა, მაგრამ ალა-ხაზეინებმა კამერის გადაწყვეტილება არაფრათ ჩააგდეს და დადგენილების სისრულეში მოყვანაზე უარს ამბობენ.

„ხაზეინები“ (ძველი მოიჯარადრეები) იმით იმართლებენ თავს, რომ ყოველდღიური მასალა გაძვირდა და შემოსავალი ხარჯებს არ დაფარავს, მუშებს ბევრს ახოვლიებენ და აღარ შეგვიძლია მათი მოთხოვნილების დაკმაყოფილება. ეხლა ვკითხოთ—მართალი არიან თუ არა ეს ბატონები, როცა ამბობენ—მუშებს ბევრს ვღებულობებო. მ.-გ. მეიჯარე დებულობს თვეში 60—100 მ. ვინა 60 მანეთით ცხოვრება ასეთ საშიში ხანგრძლივ შეიძლება? რასაკვირველია, ეს არ აინტერესებს ალა-ხაზეინებს.

ეკონომიურ მოთხოვნებს გარდა მუშებმა მოითხოვეს „ხაზეინებს“ შეუმცირებინათ აბანოს ფასები, რომ ღარიბ ხალხსაც შესძლებოდა ბანაობა. მოთხოვნები წარუდგინეს 17 ოქტომბერს და ვადა მისცეს სამი დღე. თუ ამ სამ დღეში არ დაკმაყოფილდეს, გაფიცვა [illegible] გეიცხადებათ.

მელიტონ ბაბლუშიანი.

სოც.-დემ. პარტიაში

თბილისი. 16 ოქტომბერს შესდგა მეორე რაიონის კოლექტივის წევრთა კრება. თბილისის კომ. მიღებულ ცნობის შესახებ, რომ ახლო მომავალში ის შეიძენს ნაწევარი წიგნაკებს, რომლის დაყენება რაიონს მიერ ამ თავადენზე უნდა მოხდეს. კრებამ დაადგინა: თავის დროზე შეძენილ იქნეს ასეთი წიგნაკები. საოლქო კომიტეტის წინადადებით, რომ უნდა აირჩეს დამფუძნებელ კრების ნიადაგის მოსამზადებლათ მოწინავე მუშები და გაიგზავნოს სოფლებში, კრებამ თავის მხრივ კანდიდატებათ დაასახელა რამოდენიმე ამხანაგი. ამხ. კრიგინის მაგიერ თბილ. კომ. წარმომადგენლათ გაიგზავნა ამხ. თევზაძე. ვინაიდან [illegible], რომელიც პარტიის წევრათ ითვლებოდა და დღეს კი არა საიმედო აღმოჩნდა, კრებამ დაადგინა გამორიცხულ იქნას პარტიის წევრობიდან და ეცნობოს ეს მომავალ საზოგადო კრებას. პარტიულ პრესის შესახებ ამორჩეულ იქნა კომისია, რომელიც დანარჩენ რაიონებთან ერთად გამოიმუშავებენ გეგმას ამ საქმის უკეთესად მოწყობის შესახებ. კრებამ დაადგინა მოწვეულ იქნას რაიონული კრება არა უგვიანეს ორი კვირისა. მცირე რაიონებისათვის ინსტრუქციის გამომუშავება მიენდო განსაკუთრებულ კომისიას, რომელმაც მომავალ კოლექტივის კრებას უნდა წარუდგინოს განხილვისათვის გამომუშავებული ინსტრუქცია. მოხსენებიდან გამოირკვა, რომ მცირე რაიონებში და სამილიციო უბნებში დამფუძნებელ კრების არჩევნებისთვის მუშაობა კარგათ მიდის.

თედ. ხუხუნაიშვილი.

—

სად. ბალაჯარი. 12 ოქტ. მოხდა ს. დ. ორგანიზაციის ბალაჯარის რაიონის მორიგი კრება. დღის წეს რიგში დასმული იყო შემდეგი კითხვები: მოხსენება რაიონულ კომიტეტისა; დამფუძნებელი კრება; სარევიზიო კომისიის არჩევა. კრებას თავმჯდომარეობდა ამხ. კიტიაშვილი და მოხსენებასაც იგი აკეთებს კომიტ. სახელით. მოხსენებიდან გამოირკვა შემდეგი: ბალაჯარის რაიონში ამ ჟამათ ითვლება 309 პარ. წევრი. წევრები პარტიულ კრებებს ნაკლებათ ესწრებიან, და თუ ესწრებიან,—მთელ რაიონიდან მხოლოდ 50—60 კაცი. გარდა ამისა, საწევრო ფულს თავის დროზე არ იხდიან, პარტიულ გაზეთს არ იწერენ და საერთოთ პარტიულ ყოველგვარ დადგენილებებს და ვალდებულებებს გულცივათ ასრულებენ, რითაც არღვევენ პარ. დისციპლინას და სხ. მოხსენების შემდეგ გაიმართა კამათი, რის შემდეგ მიღებულ იქნა შემდეგი რეზოლუცია: მოისმინა რა კრებამ მოხსენება ბალაჯარის რაიონის, წევრთა გულგრილობის და არა პარტიული მუშაობის შე-

სახეს, როცა უველა დანარჩენ პარტიებზე და ჯგუფებზე მეტი მოვალეობა აწევს დღეს ჩვენს პარტიას, კრებას საჭიროთ მიაჩნია ცოცხალი პარტიული მუშაობის გასაჩაღებლათ შემდეგი ზომები: მოხდეს ეხლავე რაიონის რეორგანიზაცია და ეს მიენდოს კომიტეტს. შესდგეს ყველა დარგებში „იაჩეიკები" და მათ წარმომადგენელთაგან — რაიონული კომიტეტი; პარტიის წევრათ მიღებული იქნას ის პირი, ვინც საწევრო გადასახადს გადაიხდის და თავის დროზე, პარტიის ერთ რომელიმე ორგანოს გამოიწერს (თუ წერა-კითხვის მცოდნეა), დამფუძნებელი კრების კამპანიის ფონდისათვის პარტიის სიეზდის გადაწყვეტილების თანახმათ ფულს გამოიღებს და ვინც პარტ. კრებას სამჯერ ზედი-ზედ უმიზეზოთ არ დააკლდება. ამის შემდეგ დამფუძნებელი კრების შესახებ მოხსენება გააკეთა ამხ. კიტაევმა. მან ფართოთ დაახასიათა დამფუძ. კრების მნიშვნელობა და ჩვენი პარტიის მასთან დამოკიდებულება. მოხსენების შემდეგ გაიმართა კამათი, რის შემდეგ მიღებული იქნა შემდეგი რეზოლუცია: დღევანდელ დამფუძნ. კრების საარჩევნო კომიტეტმა, რომელიც ბაღდადში უკვე შესდგა, მოაწყოს ფართო აგიტაცია ბაქოს გუბ. საზღვრებში ამიერ-კავკ. თუ კავკასიის გზის ყველა სადგურებზე და მასთან ახლო მახლო მდებარე დაბა-ქალაქებში. შემდეგ მოხდა საარჩევნო კომისიის არჩევნები; არჩეულ იქნენ: შათირიშვილი, სულავა და მასკვინი; კანდიდატებათ—გალუსტოვი და რობაქიძე.

ძველი ტყვე.

ჯარის-კაცთა წერილები.

ახალი ზაგრა. აქ ცივებ-ცხელებამ საშინლათ დაავათმყოფა ხალხი. ვერ ნახავ ისეთ კაცს, რომ ცივებისაგან არ იყოს გაყვითლებული. წამალი არსად არ იშოვება. მეტად გავრცელდა სხვადასხვა სენი ხანმდორო ტყვეებში. დღე არ გავა ისე, რომ სამი-ოთხი ტყვე არ მოკვდეს. აქა-იქ მშვიდობიანი მცხოვრებნიც იმსხვერპლა. როგორც ირკვევა, გადამდები სენი უნდა იყოს. საჭიროა ვინმემაც ჯეროვანი ყურადღება მიაქციოს, რათა მშვიდობიან მცხოვრებთ სენი არ გადაედოს.

სიძვირე უმაღლეს წერტილამდეა ავიდა. ყველი 6 მანეთი ღირს 1 გირვანქა, კარტოფილი 12 მ. ფუთი, კომბოსტო ახალი 12 მ. ფუთი, პური ხომ საზოგადოთ გაძვირდა. აქ სასურსათო კომიტეტმა ბევრჯერ დააწესა ნიხრი, მაგრამ ამაოთ. ვაჭრები ამას ყურადღებას არ აქცევენ. სოფლიდან გასაყიდი არაფერი არ შემოაქვთ, ამიტომ მეტად უჭირს მდგომარეობაში იმყოფებიან აქაური მუშები. პური ვერ აკმაყოფილებს აქაურთ, სიმინდის ფქვილი ფუთი 12 მანეთი ფასობს და ისიც არ იშოვება. შიმშილი მოსალოდნელია. აქ არ მოდის ჟურნალ-გაზეთები, თუ ვინმეს მოსდის სამი თვის ცალი. დანარჩენებს კი ვერ ჩაახედავ გაზეთში!.. აქ დგას მე-32 მუშათა ბათალიონის მე-5 როტა, ამ როტაში ნახევარი ქართველები არიან. ამათთვის არც გაზეთია საჭირო, არც ჟურნალი, თუმცა მოდგების ერთი ცალი „ერთობა", მაგრამ წაკითხვა არავის არ აინტერესებს, რომ წაიკითხონ პირიქით ხელს გიშლის ზოგიერთი კითხვაზე. ამათი სულიერი საზრდო კარტის თამაშია, ამიტომ ყველა ნაწილზე ჩამორჩენილია ჩვენი როტა. აქ არ მინახავს ერთი ვინმე მოსულიყოს და აეხსნას ჯარისთვის დღევანდელი მომენტი და რევოლიუციის მნიშვნელობა. ამათთვის დღევანდელი რევოლიუცია და ძველი რეჟიმის მოსპობა თითქოს სიზმარი იყოს, მეტი არაფერი. ამ საერთო გამოფხიზლების დროს ეს ხალხი სადღაც ძილს მისცემია.

ჯარისკაცი ვახიდ აფხაზავა.

გვახლავს დამფუძნებელ შემდეგი: სოფლათ და ქალაქად გაავრცელეს ხმები, ვითომც ქართული „პარტიზანის" რაზმი, რომელიც ქალაქ ბათუმიდან გაემგზავრნენ დასავლეთის ფრონტზე, ვითომც ვიყოთ მაგ-რაზმელები და რევოლიუციის მტრები; ხმის გამავრცელებლები შემცდარნი არიან. ჩვენ ვიბრძვით მაგ-რაზმელების წინააღმდეგ და მზათ ვართ უკანასკნელ სისხლის წვეთამდე დავიცვათ თავისუფლება. ის ვაჟბატონები, რომლებიც ხმას ავრცელებენ და ჩირქს გვცხებენ არიან ჩვენი რაზმიდან გამოქცეულები.

ქართულ „პარტიზანის" რაზმის ჯარისკაცნი: ვახიდ კუტალაძე და ერმილე დ. მკახელი.

დიდ გაჭირვებას განიცდის წელს საზოგადოთ გურია, მაგრამ არა მგონია რომელიმე საზოგადოება ისეთი გაჭირვებული იყოს, როგორიც ძიმითის საზოგადოება არის მოუსავლიანობის მხრით. შეიძლება ამ მოსახლეს ქონდეს საყოფი ხარჯი, მხოლოდ დანარჩენ 900 მოსახლემდე კი თითო-ორიოლ თვეს თუ ეყოთ, დიდია. საჭიროა ეხლავე ზომების მიღება მოწინავე პირებისაგან. დეზერტირებიც აქ ბლომათ არიან და აწუხებენ ხალხს.

ჯარისკაცი ნიკიფორე ხარატიშვილი.

მოქმედი ჯარიდან. მე-152 ნომერ „ერთობაში" წავიკითხეთ თიანეთის მაზრაში მომხდარი ამბები, სადაც ყაჩაღი ქისტები ესხმიან თავს ჩვენს სოფლებს, ხოცავენ მწყემსებს, ართმევენ ათასობით ცხვარს, ძროხას და ცხენს და პასუხის გამცემი არავინ არის. ჩვენ ამავე მაზრის ჯარისკაცნი მოუთმენლათ ვუცდით ყოველივე იმ გაჭირვებისა, რაც ამ სამ წელიწადში გადაიარა ჩვენს თავზე და პირველ მობილიზაციიდან სულ პოზიციაზე ვიმყოფებით სამშობლოს დასაცავათ, ვფიქრობთ კიდევ, რომ გვეღირსება სამშობლოში დაბრუნება იმ იმედით, რათა კიდევ ფეხზე წამოვაყენოთ ჩვენი ეგრე უპატრონოთ დარჩენილი ოჯახი, სადაც ჩვენს საცხოვრებელ სადგომს შეადგენს მარტო ცხვარი და ძროხა, რასაც ეს ყაჩაღები ახლა გვართმევენ. ვთხოვთ, თქვენი გაზეთის საშუალებით, სადაც ჯერ არს, მიიღონ სასტიკი ზომები ამ ყაჩაღების წინააღმდეგ. უფრო უკეთესი იქნებოდა ამავე მაზრის ჯარისკაცთა გაწვევა იმათ წინააღმდეგ, რომელნიც არ დაზოგავენ თავს თავის სამშობლოსათვის; ჩვენ, თიანეთის მაზრის ჯარისკაცნი, რომელნიც ვიმყოფებით ბაიბურთ ტრაპიზონის იქით, სადღაც მთებში კლდეებში დიქსაქსულნი და ჩვენს სამშობლოში ქისტები თარეშობენ და უკანასკნელ მარჩენალ ხარს და ცხენს ართმევენ და გზებზე ხალხს ძარცვავენ, მოთმინებიდან გამოვდივართ და ვთხოვთ ამ. კავკ. ხაგ. კომიტეტს, დროებით რევოლიუციონური კომიტეტის თავმჯდომარეს ეგ. გეგეჭკორს, გლეხთა ცენტრს და სახელმწიფო კომისარიატს, რათა სასტიკი ზომები მიიღონ ყაჩაღთა წინააღმდეგ, რომ ბოლო მოეღოს ამ თავ-დასხმას.

ჯარისკაცთა მონდობილობით ჯარისკაცი გ. ა. აფციაური.

ფრონტიდან. ბრწყინვალე მზის სხივმა ჩვენთანაც შემოანათა; დაგვიხსნა იმ ბნელეთიდან, რომელიც ამ ქვეყანაზე მეფობდა. ხალხს გამოფხიზლება დაეტყო, მოწინავე ამხანაგებმა შესძლეს მოეწყოთ რ. ს. დ. მ. პ. ორგანიზაცია და მათ გულთავლისწინებით უკვლავ... მოკლებულ ჯარისკაცთათვის საერთო დღევანდელი მდგომარეობა—ხშირათ იმართება პარტიული კრებები, რასაც წევრნი სიხარულით ეგებებიან. 30 სექტემბერს შესდგა კრება. თავმჯდომარეთ ერთხმათ არჩეულ იქნა ამხ. ლ. ლომაშვილი, ამხანაგათ ამხ. ა. გოლოძე.

ამხ. ი. მაჭავარიანმა ახსნა პარტიის ისტორია, მისი ღვაწლი და მშრომელთა კლასის დაუღალავი დამცველობა, რომელმაც მოაგონა კრებას რევოლიუციის პირველ დღეებში თავ-განწირული ამხანაგები. კრებამ ფეხზე ადგომით პატივი სცა მათ ხსოვნას. შემდეგ ა. მახარაძემ ილაპარაკა დემოკრატიულ რესპუბლიკაზე, მის მნიშვნელობაზე, რის შემდეგაც ილაპარაკა ამხ. ლ. ლეჟავამ. მან მკაფიოთ გადმოუშალა დამსწრე ამხანაგებს, რა არის ხალხოსნები და თუ როგორი ბრმა იარაღი ყოფილან ჩვენ ამ სამღვდელოების ხელში უპასუხისმგებლო მთავრობის დროს; ამხ. გ. გოგუაძემ ილაპარაკა შინაურ ცხოვრებაზე. მადლობის ღირსია, როგორც ეს მოწინავე ამხანაგები, ისე მთელი შემადგენლობა, რომელნიც ყოველ მხრივ ხელს უწყობენ და შრომას არ ზოგავენ ასეთ ფრიად საყურადღებო და სასარგებლო საქმის განამტკიცებლათ და გასაძლიერებლათ.

მე-5 სამთო პარკში მსახური ჯარისკაცი ი. მელქაძე.

პროვინციის ცხოვრება

სოფ. რუხი (ზუგდ. მაზრა). 15 ოქტომბერს რუხის მცხოვრებთათვის დიდი დღე იყო. ამ დღეს ახლათ დაარსებულ „რუხის ქალთა საზოგადოებამ" გახსნა ქალთა საფეიქრო სასწავლებელი, რომელსაც დაესწრო რუხის და მახლობელ სოფლელთა ინტელიგენცია (მოწინავენი) და მოსწავლენი თავიანთი დედებით. კურთხევას, რადგანაც მისვლისა გამო, არ დასწრებია სოფლის მუშა-მახარებლები. ხანგრძლივი ომის გამო ბაზარზე გაქრა ყოველნაირი ტანთ-საცმელი და ომი რომ შეჩერდეს, კიდევ რამდენიმე ხანს გასტანს ასეთი გაჭირვება ტანსაცმლების მხრივ და სწორედ აქ შეუძლია სკოლებს ხალხისთვის სამსახურის აღმოჩენა. სიტყვა წარმოსთქვა ირაკლი გულისაშვილმა და განუმარტა დამსწრეთ ქალთა უფლების ისტორია და ურჩია ქალებს, რომ მათ თავიანთი ცოდნა-შრომით შესძლონ თავის რჩენა და არ იყვნენ ძველებურათ მამაკაცების ხელში შემაცქერალნი. შემდეგ მიულოცა რუხის სკოლის მასწავლებელმა ქალმა ქიღიაშვილმა. აქვე უნდა აღვნიშნოთ, რომ ყველა მასწავლებლებმა რუხის წერა-კითხვის სასწავლებლისამ, აღუთქვეს საფეიქრო სასწავლებლის გამგეობას უსასყიდლოთ იმეცადინონ სელამიონით საფეიქრო სასწავლებლის მოწაფეებთან. ქალთა წრის გამგეობის სახელით მიულოცა საზოგადოებას ელენე დეკანოზიშვილმა და აღნიშნა, თუ რა დიდი შრომა დასჭირდა გამგეობას იმ თანხის შესადგენათ, რომლითაც შეიძლება ოთხი ქარგის შეძენა და სხვა საჭირო ნივთებისა და მასწავლებლის მოწვევა. სასწავლებლის ხელმძღვანელობა იკისრა ჯერ-ჯერობით უსასყიდლოთ ქარელის საფეიქრო სკოლის გამგე ინსტრუქტორმა ქალმა მ. ციციშვილისამ. მიულოცა ასიან ფანიაშვილმა, რომელმაც სთქვა: „ხალხისათვის თავდადებულ მოწინავე პირებმა, უშიშარი, მედგარი ბრძოლით ბნელეთის მოციქულების წინააღმდეგ, მოგვაპოვეს დღევანდელი თავისუფლება და თუ ხალხიც გამოიყენებს ამ დიად ხანას, მაშინ შეგვეძლება ვიქონიოთ იმედი უკეთესი მომავლისა, წინააღმდეგ შემთხვევაში, მოგველის დიდი უბედურებები ძირს დაცემულ ძველი მთავრობის მომხრეებისაგან. დღეს ქალი და კაცი გათანასწორებული უფლებით უნდა ვცდილობდეთ ჩვენი ხალხის განვითარებას, სწავლის და აი, რუხის ქალთა მხნე შრომა-მეცადინეობის ნაყოფსაც ვხედავთ. სხვა ქალების სამაგალითოთ ჩაუყარეს საძირკველი მეტად სასარგებლო, სიმპატიურ, საქმეს და, იმედია, ჩვენი საზოგადოება ხელს შეუწყობს ახლათ დაწყებულ საქმეში და შეაძლებინებენ საფეიქრო სასწავლებლის სამუდამოთ მოწყობას. გილოცავთ რა პატარა ჯგუფის სახელით, რომელსაც სურს უკვდავ ჰყოს სახელი ჩვენი საერთო დედის სიდონია კლიმიაშვილისა,—ვთხოვ საფეიქრო სასწავლებლის გამგეობას მიიღოს ჯერ-ჯერობით ეს წვლილი (140 მ.) სიდონიას ფონდათ და მის სახელობაზე გაანთავისუფლოს სწავლის ფულიდან ულარიბესი ობოლნი თანხისადა მიხედვით, რომელი თანხის გადიდებასაც ეცდებიან ყველა ისინი, ვისშვილიც ამგვარ მიუძღვის ნეტარხსენებულ ჩვენს დედას სიდონიას, ასეთები კი ბევრნი გამოჩნდებიან".

დაბოლოს სიტყვით მიმართა ფერშალმა ა. კვეკელაშვილმა, რომელმაც მილოცვის შემდეგ სთქვა, რომ განზრახვა გვაქვს გავხსნათ რუხში სააფთიაქო ერთი ფერშლით, ექიმი კი კვირაში ორჯერ ივლის ავათმყოფების გასასინჯათ და სთხოვა საზოგადოებას დაეხმარონ ამ საქმის განხორციელებაში. კურთხევის შემდეგ გაიმართა სადილი, რომელზედაც ბევრი გრძნობიერი სიტყვები წარმოითქვა.

მიხეილ ხიმშიაშვილმა სიტყვის შემდეგ გადასცა გამგეობას 100 მ. თავისი დის დარიკოს ხსოვნის აღსანიშნავათ. ბარბარე მიქელაძის ცოლს აქვს აგრეთვე აღთქმული თავისი შვილის სახელის აღსანიშნავათ ყოველ წლივ ხუთ-ხუთი თუმანი, რისთვისაც გამგეობამ უნდა იყოლიოს ერთი სტიპენდიანტი. ბოლოს რუხის ქალთა წრის გამგეობის თავმჯდომარემ ალ. ევარამიძისამ მიმართა სიტყვით საზოგადოებას და მადლობა გადაუხადა ყველას, ვინც კი გამარჯვებაზე ნივთიერათ თუ შრომით შეეწია მისაღწევათ და აგრეთვე დამსწრეთ თანაგრძნობისათვის. იმედია რუხიდან გასული ინტელიგენციაც დაეხმარება შორიდან თავიანთი წვლილით, რათა გამგეობამ შეძლოს სამაგალითო საქმის დაგვირგვინება.

დამსწრე.

ხაშური. 14 ოქტომბერს შესდგა მორიგი კრება დაბის აღმასრულებელ კომიტეტისა. დღიურ წესრიგში შედიოდა: კომისიების მოქმედება, საქალაქო და დამფუძნებელ კრების არჩევნებისთვის მზადება, მილიციის დაჯილდოება, ფედერალისტების დაუსწრებლობა კრებაზე, გორის რაიონის აღმასრულებელ კომიტეტის დელეგატების შესახებ, მიმდინარე კითხვები. პირველ კითხვას შესახებ მოხსენება გააკეთა შალამბერიძემ. მან აღნიშნა, რომ არჩეული კომისიები თავიანთ დარგში უმოქმედობას იჩენენ და ვერავითარ ნაყოფიერ მუშაობას ვერ ვხედავთ იმათგან. საჭიროა კომიტეტმა ამას მიაქციოს ყურადღება და შემოსული ახალ წესები თავისთავის გზა უჩვენოს. აღმასრულებელმა კომიტეტმა დაადგინა შემდეგი: რადგან შემოსავლიდან ხაზინის საზოგადოების მხრივ თანხებთან მატულობს და არჩეული კომისიები უფრო საქმე არ იმეტებენ ამის შესახებ, ამიტომ მიეცეთ წინადადება კომისიებს შეიკრიბონ დასამტკიცებლად დროზე და სათავეში ჩაუდგნენ მუშაობას. საქალაქო და დამფუძნებელ კრების არჩევნების შესახებ მოხსენება გააკეთა ნ. იმნაიშვილმა. მან სთქვა, რომ აღწერა უკვე გათავებულია, საარჩევნო ბლანკები დამზადებულია და ამით კომისიამ თავისი მოვალეობა შეასრულა.

რადგან ცხრამეტისა და ჰაერის მესროლეებმა გამოსთქვეს სურვილი, რომ საქალაქო ფარგლებში ისინიც შედიოდნენ, ამიტომ პრეზიდიუმმა მათი მოთხოვნილება დააკმაყოფილა. ვინაიდან ჩვენ მილიციამ უჩვენა ბევრი შრომა და ჯაფა, რომელიც ასრულებს არა მარტო მილიციის მოვალეობას, არამედ მან უზრუნველყო საქმის წარმოებაც. თავმჯდომარე წინადადებას იძლევა დაუნიშნოს მას ჯამაგირი. მიღებული იქნა ეს წინადადება და დაუნიშნეს 50 მანეთი.

რადგან კრებას ფედერალისტები სისტემატიურათ არ ესწრებიან და, როგორც ჩანს, მათი მოქმედებიდან ბოიკოტიც გამოცხადებულს მას, ამიტომ გადაწყვეტილ იქნა შეეკითხონ მათ, თუ რა მიზეზია, რომ არ ესწრებიან ისინი კრებას. აირჩიეს დელეგატი გორის რაიონის აღმასრულებელ კომიტეტების ყრილობაზე დასასწრებლათ. გაგზავნილ იქნა მ. შარიაშვილი. მიმდინარე კითხვებს შორის გაირჩა დირექტორის და ინსპექტორის არჩევა და დაადგინეს 15-მა 1 წინააღმდეგ: შესდგეს ახალი ორგანიზაცია, სადაც შევლენ წარმომადგენელნი აღმასრულებელ კომიტეტიდან რიცხვით 10 კაცი, 5 პედაგოგიურ საბჭოდან და 5 მშობელთა წრიდან.

გ. მანველი.

[illegible] (გურია). ამ 10 წლის წინათ ეს ადგილი გაუვალ მუხნარით იყო მოცული, მაგრამ დღეს საუცხოვო სანახაობას წარმოადგენს, რაც უნდა მიეწეროს აღნიშნულ მოწინავე პირების და ხალხის მხნე მუშაობას. შედეგათ ამ 1917 სამოსწავლო წლიდან გაიხსნა სრულუფლებიანი 4 კლასიანი მაღალი პირველ დაწყებითი სასწავლებელი. ხალხი დიდი აღტაცებით შეხვდა ამ დიად საქმეს. ჯერ კიდევ ივნისის თვიდან შეუდგნენ სამზადისს, რომ მომავალ სასწავლებელში მომზადებული ბავშვები შეეყვანათ. ამ მიზნით შესდგა ადგილობრივ ინტელიგენტებისაგან მასწავლებელთა ჯგუფი, რომლებმაც მიიღეს თავის თავზე ინიციატივა ბავშვების მომზადებისა, რაც ღირსეულად შეასრულეს; ეხლა იმედებს ამყარებს საბჭოთ-სოფლის რაიონი ამ ახლად გახსნილ სასწავლებელზე და იმედოვნებს, რომ ის იქნება ამ რაიონში მეცნიერების კერა, რომელზედაც უნდა გამოიზარდოს ნამდვილი მშრომელი ხალხის და მათი ინტერესების დამცველნი ახალი თაობა, ეს კი, დამყარებულია მათ ხელმძღვანელ მასწავლებლებზე. ჩვენ ვიმედოვნებთ და ეჭვიც არ არის, მასწავლებლები შესძლებენ იმედის გამართლებას და მით გაუსაძლიერებენ სოფლის მუშა ხალხს ენერგიას.

ლადიკო ყუნია.

რაჭა. უკანასკნელ ხანებში მატულობს კოოპერატივების რიცხვი რაჭაში. საზღაპრო სიძვირისა და საქონლის ნაკლებობის ხანაში, როდესაც ვაჭრებს შემთხვევა მიეცათ თავიანთი გაუმაძღარი მადის დასაკმაყოფილებლად, კოოპერატივი ერთად ერთ ნუგეშად მოევლინა სოფელს. არ მოიპოვება არც ერთი დაწინაურებული საზოგადოება, რომ ორი სამი კოოპერატივი არ ქონდეს. აქამდე თუ მთელს რაჭაში 3—4 კოოპერატივი ძლივს მოიძებნებოდა, დღეს ასე ადვილი არის. დღეს რაჭველმა გლეხებმაც შეიგნო კოოპერატივის მნიშვნელობა და სიამოვნებით ეწერება წევრათ. მის არსებობაზეც შეანათა კოოპერაციის იდეიათა სხივებმა. მთავარი საზრუნავი აქაური კოოპერატივებისა არის სიმინდი, რომელსაც კოოპერატივში სიმინდი გამოიღება. მისი ფასი კოდზე (2 ფუთი) 18—20 მანეთამდე აღწევს. ახლოვდება ზამთარი და აქაური კოოპერატივებიც უნდა შეუდგნენ ზამთრისთვის სიმინდის და სხვა საქონლის შეძენას ქუთაისში, რადგანაც ზამთრობით უფრო ძნელია საქონლის მოტანა. მაგრამ ნაკლი აქაური კოოპერატივებისა ის არის, რომ თითოეული კოოპერატივი ცალკე მოქმედობს საქონლის შეძენაში. არა აქვთ ერთიმეორეთან კავშირი. თვითეული კოოპერატივი რაღაც უმნიშვნელო თანხით აგზავნის ქუთაისში ხშირად ორ-სამ კაცს საქონლის შესაძენათ. ეს, რასაკვირველია აძვირებს ხარჯებს მოითხოვს კოოპერატივისაგან და ამით საქონელი უფრო ძვირდება. საჭიროა შეიგნონ აქაური კოოპერატივების მესვეურებმა ეს ნაკლი და ეცადონ ამ მოკლე ხანში მოიწვიონ მთელი რაჭის თუ არა, ქვემო რაჭის კოოპერატივის ხელმძღვანელთა კრება, სადაც უნდა გამოიმუშაონ საერთო მოქმედების გეგმა, რომ ყოველ თვე არ სჭირდებოდეთ ქუთაისში ჩასვლა.

გ. ჯანაძე.

სოფ. ხუნევი (შორ. მაზრა). 6 ოქტომბერს შესდგა მორიგი კრება ხელმძღ. ს. დ. ჯგუფისა. კრებას დაესწრო 40 წევრი. ამხანაგმა ანდრია გოჩიტაშვილმა გააკეთა მოხსენება მიმდინარე მომენტის და პარტიული მუშაობის შესახებ, კრება კმაყოფილი დარჩა მოხსენებით. კრებაზე არჩეულ იქნა ადგილობრივათ დამფუძნებელი კრების არჩევნების მომწყობი კომისია და საარჩევნო ფონდისთვის შეგროვილ იქნა ამხანაგებში 67 მ. და 25 კ. რომელიც იგზავნება დანიშნულებისამებრ. ამავე ჯგუფის ინიციატივით აქ გაიხსნა წიგნ-საცავ სამკითხველო აჭარლების მოძმეების ამხ. აკაკი ჩხენკელის სახელობაზე. გადაწყდა აგრეთვე კოოპერატივის დაარსება, რისთვისაც არჩეულ იქნა 12 პირისაგან შემდგარი კომისია. კრებამ გამოსთქვა სურვილი ავტომობილის მიმოსვლის დაარსებისა, რადგანაც ბათუმ-ახალციხის გზატკეცილის ეტლთა მიმოსვლის მოიჯარადრე ჩვენს თავსეხურობას საზღვარი არ აქვს და დიდათ უმატებს მიმოსვლის ქირას; მაგალითად, შარშან თუ 8 მ. და 40 კ. ვიხდიდით, დღეს 45 მ. გვახდევინებს და ამისთვისაც დიდი ხვეწნა და პროტექცია არის საჭირო. საერთოდ ამ ვაჟბატონის თვითნებობას საზღვარი არ აქვს, მაგრამ ჯერ-ჯერობით ყოველივე გვითმენია. ყველა ამ მიზეზების გამო ხალხში ჩამოწვეთებულია ნიადაგი ავტომობილის შეძენისა. საერთოდ აქაურ ხალხს დიდი გამოფხიზლება დაეტყო და თან ჩვენ ნებს მეტი სიმპატიით უცქერიან, თუმცა ზოგი ვაჟბატონები ხელს უშლიან ამაში. სხვა ადგილებში სოფლად კარგა ხანია სწავლა დაწყებულია, მაგრამ აქეთ ჯერ მასწავლებლებიც არ ამოსულან.

დანწორი.

ცნობები

ჯარის კაცების შესახებ.

ქართულ მსროლელ პოლკის ჯარის-კაცებს. „ერთობის" მე-180 ნომერში მოთავსებულია ცნობა თქვენივე პოლკის დაღუპულ ჯარის კაცების შესახებ. რომელთა შორის ნაჩვენებია მიხეილ კვლიკაძე, თელავის მაზრის, ს. ბოდბისხევის მცხოვრები. რადგან გაუგებრობას იწვევს მშობლების მხრით ასეთი განცხადება გთხოვთ დაგვეხმაროთ და დაწვრილებით გვაცნობოთ საქმის ვითარება. ადრესი: თბილისი, კანტორა „განათლება"-ში ს. მუკვანს.

— ქალ. ლანჩხუთის მცხოვრები, დიმიტრი ივანეს-ძე ჩხვაძეშვილი, სამხედრო ტყვე, ორი წლის წინათ იმყოფებოდა გერმანიაში და ცნობებიც მოდიოდა. თითქმის ორი წელი გავიდა რაც მის ცოლ-შვილს მისგან არავითარი ცნობა არ მოდის, შეიძლება ვინმემ შემთხვევით მასზე რამე იცოდეს, ვთხოვთ გვაცნობონ წერილობითი (დასწრებულით) ამ მისამართით: Ланчхуты, Л. Пертая, для Пасико Чахвашвили.

— ჯარისკაცი ივანე დიმიტრის ძე უშვერიძე მსახურობდა ქართულ მსროლელთა პოლკში მე 9 როტაში მე 3 „ვზვოდში", თუ ვინმემ იცით მის შესახებ რამე, გთხოვთ გვაცნობოთ. მისამართი: Кавказская Дѣйствующая армія 5-ая горная Батарея 66-ой артиллерійской бригады 3 взводъ Нестору Ушверидзе.

სახალხო სახლი.

სახ. სახ. არს. ქართ. წარმ. მმართვ. წრე.
პარასკევს 20 ოქტ. 1917 წ. წარმოდგ. იქნება

[illegible]

დრამა 4 მოქმ., [illegible]შვილისა.

მონაწილეობას მიიღებენ: ც. ამირეჯიბი, ლ. გოლეიძე, ე. ზარიათიშვილი, ვ. მარჯვნიშვილი, ე. იანქოშვილი, ს. რომანიშვილი დეგემბეძისა, ს. სააკოვი, ბ.ბ. გ. ანაშვილი. ვ. ნინიძე, ნ. გოცირიძე, ა. თავდგირიძე, ბ. მამაჯანოვი, ი. მინდიაშვილი, ა. მჭედლიშვილი, ალ. მეტრეველი, ს. რომანიშვილი, ო. სალაყაია, ქ. ხახანაშვილი, გ. ჯაბაური, ნ. ჭანკვეტაძე და წულაძე.

ადგილების ფასი 1 მ. 20 კ-დან 25 კ-მდე. დასაწყისი საღამოს 8 საათზე. ბილეთების კასა ღიაა ყოველ-დღე დილის 12-2 და საღ. 6-8 საათ.

შემდეგი წარმოდგენა 25 ოქტომბერს.

რეჟ. ქ. შათირიშვილი, რეჟ. თან. ა. ხადრიძე.

კვირას 22 ოქტომბერს ნაძალადევის თეატრში დილის 10 საათზე. XI უბნის სასურსათო კომიტეტი იწვევს

მოქალაქეების კრებას

კითხვები: 1) მოხსენება კომიტეტის თავის მოქმედების შესახებ. 2) კვირაში ფურნეების მოსპობა და პურის [illegible] მოსპობა. 3) სასურსათო კომიტეტის რეორგანიზაცია და კომიტეტის წევრების არჩევნები.

XI უბნის სასურსათო კომიტეტი.

ექიმი

გ. დონხინი

ყოფილი ასისტენტი (პარიზის მთავარ კლინიკასა იღებს

თვალის ავადმყოფებს,

დილის 10—12 და საღამოს 4—7 საათამდე.
მიხეილის პრ., 76, (ხაიკინის კბილის საექიმო).

ბიურო

მეოთხე რაიონულ კოლექტივის რ. ს.-დ. მ. პ. მოთავსებულია მე-6 სავაჟო გიმნაზიაში (ფელდენის ქ. № 3) აქ შეიძლება გამოწერა გაზეთებისა: „ერთობა", „ბორბა" და „ფაიქარი". იყიდება სხვა და სხვა ბროშიურები. ბიურო ღიაა ყოველ-დღე: 4-დან 8 ს-მდე.

ჩერქეზიშვილის მოედანზე, ყოფილ [illegible] ნემეცების სკვერთან მოთავსებულია რ. ს.-დ. მ. პ. მეცხრე უბნის კოლექტივის

ბიურო და კიოსკი

სადაც შეიძლება პარტიის წევრათ ჩაწერა, მიიღება ხელის მოწერა გაზეთებზე: „ერთობა", „ბორბა" და „ფაიქარი" იყიდება გაზეთები და წიგნები. ბიურო ღიაა საღ. 6—9 საათამდე.

ექიმი

დ. ვ. ჯავახიშვილი

იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავათმყოფებს ყოველ დღე კვირის გარდა, საღ. 5—7 საათამდის. გუნიბის ქ. № 41.

ქალის ექიმი

მამულაიშვილი-ხოდნევისამ

განაახლა ავადმყოფების მიღება დილის 10—1 საათამდე და საღამოს 5—6 საათამდე კვირის გარდა. ოლღას ქ. № 22.

ექიმი ივანე თიკანაძე

იღებს ავათმყოფებს საღამოს 5—7 საათამდე. მისამართი: კიროჩნის ქუჩა, 13, ტელეფონი № 11—82.

ქუთაისში

ექიმი **ვალერიან ლორთქიფანიძე**

იღებს შინაგან, ბავშვთა და ნერვების სნეულებით ავათმყოფებს ყოველ დღე. დილის 11—2 საათამდის, საღამოს 7—9 საათამდე. პუშკინის ქუჩა, [illegible] სახლში.

ქალის თანაშემწე

ელ. ი. თავართქილაძე

დებულობს ავადმყოფებს ყოველ-დღე საღამოს 4—6 საათამდე. [illegible] წამლის შეშხაპუნება, მასაჟი და ელექტრიზაცია. [illegible] ქუჩა, № 4

ექიმი გ. ზ. მუხაძე

იღებს სიფილისიტიკურ ავათმყოფებს საღამოს 6—8 საათამდე კვირა დღის გარდა, მისამართი: დიდი მთავრის ქუჩა № 67; [illegible] ტელეფონი № 5—77.

ექიმი ქ. ი. გვარამაძე

შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავათმყოფებს მიიღებს ყოველდღე საღამოს 5—6 ს., კვირა დღის გარდა.
პავლოვის ქუჩა, № 4, სასტუმრო [illegible] ტელეფ. 15—00.

ექიმი მ. ბ. ბეჟანაძე

[illegible] ავადმყოფებს [illegible] ყოველ დღე 3—5 საათამდე, [illegible] რაზმოვის ქუჩა, № 19.

ექიმი

დ. ი. ქორდანია

იღებს ავათმყოფებს შინაგან და ვენერიულ ავათმყოფობით, სპეციალურათ ქრონიკული მალარიის და ქრონიკული ტრიპერის. საღამოს 5—6 საათამდე გარდა სამშაბათისა. ბარის ქუჩა № 6 (დიღომი)

[illegible]